

НОСИР МУҲАММАД

**СУМАЛАКДАН ТОШ
ТОПДИМ...**

ШЕЪРЛАР

ТОШКЕНТ
“Ижод дунёси”
2004 йил

84(53)6-5

Масъул мұхаррир:
Сирожиддин Рауф

Қўлингиздаги тўпламга шоир Носир Мухаммаднинг турли йилларда ёзган сара шеърлари жамланган. Уларнинг бир қисми дилбар қўшиқларга айланган. Ватан ва ёр мадҳи, инсон ва унинг қалбida кечадиган теран туйгулар тараннуми, умр моҳияти ҳақидаги фалсафий мушоҳадалар китобнинг мундарижасини ташкил этади.

M 4700000000-13
2004

ISBN 5-8244-2044-0

© Носир Мухаммад.
“Ижод дунёси” нашриёт уйи, 2004 йил

2004
667A
A

Alisher Navoiy
nomidagi
O'zbekiston Mif.

10 30799 | 2

СОГИНЧ

Диёрим, жисмимга жон берган тупроқ,
Сенинг меҳрингта ҳеч бормикин поён?!
Багрингдан қанчалик кетмайин йироқ
Ишқинг ҳамроҳ бўлур мәнга ҳар қачон.

Сендан гўзал юртлар бордир дунёда,
Бойлиги сендан мўл ерлар бор ҳатто
Вале монинг учун сендан зиёда,
Сендек севимлиси йўқ эрур асла

Қалбим саёҳатлар завқига тўла,
Кўплағ ўлкаларда бўлғанман меҳмон.
Қайда бўлмай, буюк бир согинч ила
Сенинг қиёсингни изладим ҳар он.

Мевазор боғларинг эсладим рости,
Қайинзорлар ичра кезганда масрур.
Лол эті анда улкан дарёлар басти,
Аму ва Сир ёди бахш этди ғурур.

Шаҳарлар чиройи очганда баҳрим,
Оврупс бағрига қилганда сафар,

Кўз олдимда турдинг жонажон шаҳрим
Осиё қуёши тоблаган гавҳар.

Мен учун ҳар жойда бўлди бир ҳужжат
Бепоён Ватаннинг безавол номи.
Хорижий тилларда қизиса суҳбат
Менга эшитилди ўзбек каломи.

Сенинг борлигингта шукrona айтдим
Ҳар қадамда меҳринг сезган онимда.
Гоҳо изтиробда ўртанганд пайтим
Мунис она каби турдинг ёнимда.

Узокда билинар юрт қадри ҳар вақт,
Кўзларда ёш билан ёдлашар отин.
Қадру қимматингни билмаган фарзанд,
Майлига айрилиқ заҳрини тотсин.

Сафар гар завқлидир, поёнсиз эмас,
Софиниб қайтурман бағрингга хушҳол
Учиш завқи ила бўлса-да сармаст,
Уяга талпинган полапон мисол.

1974

АМИР ТЕМУР ҲАЙКАЛИ ПОЙИДА

Согиниб яшадик сизни бир умр,
Сигиниб яшадик сизга бир умр,
Қадамингиз қутлуғ бизга бир умр,
Мармардан тикланган бу тахт муборак.

Боскинларда қаддин букмади элим,
Офатлардан омон чиқди-ку тилим,
Сиз очган йўлларнинг давоми йўлим,
Бобомерос журъат ҳам аҳд муборак.

Нурли уфқларни кўзлар кўзимиз,
Жаҳон минбаридан янграр сўзимиз,
Қисмат кишварига бекмиз ўзимиз,
Шу илоҳий неъмат, шу баҳт муборак.

Довругини тиклар Она Туркистон,
Бирликка чорлайди шиддаткор замон,
Қонимизда жўшар у туркий түгён,
Эзгу йўлда гайрат ҳам шаҳд муборак.

Истиқлол қуёши сочмоқда зиё,
Бахтимизни қутлар дўст-ёру ошиң
Кундан кун келиндай ясанар зебо
Сиз бағрига қайтган пойтахт муборак.

ОНАМ ҲҰЗУРИДА

Яна күз олдимда таниш манзиллар,
Болалигим кечган қирлар, дала, боғ...
Настарин нафасли ҳаттоки еллар,
Наҳот бу үзингсан, азиз Яккабог?!

Пойимда ңеча бир сафарлар тафти,
Күзларимда ўчмай ёниқ ҳаяжон.
Бездриб шаҳарда ҳәётнинг забти
Бағрингизга қайтиб келдим, онажон.

Яна болаликка қайтаман бугун,
Кияман покликнинг содда либосин.
Ечилар юракдан бор дарду тугун,
Унутиб катталар макру риёсин.

Синфлош жүралар келар бирма-бир,
Сийрак сафларига боқаман хомуш.
Хотиралар ногоҳ айлару асир,
Огушига чорлар оромбахш бир туш...

Юлдузларга тұла өсмонга боқиб,
Шириң хаёлларга бўлардим ошна.
Қизилдарё пастида ётарди оқиб,
Чигирткалар саси сеҳрли наво.

Тонгдан күйманарди ҳовлида отам -
Катта хонадоннинг толмас сарвари.
Үн бола юкидан эгилган онам
Нон ёпар, заҳматда қотган қўллари.

Сўнгра нонуштага ёзар дастурхон,
Атрофга таралар ширчойнинг ҳиди.
Кун бўйи ҳовлидан аримас меҳмон,
Дарвозалар асло ёпилмас эди...

Яна қайтиб келдим, эй, азиз маъво,
Юзу кўзларимда йиллар губори.
Сендан бошланганди мен учун дунё,
Ҳаётимнинг эса тенгсиз баҳори.

Ҳали ўчмагандир изларим балким
Қадим Ўрта қишлоқ тупроқларида.
Наҳот қолиб кетди шўх болалигим
Тошқин Қизилдарё қирғоқларида.

Баъзан юрагимга санчилганда гам,
Хотиралар ичра излайман паноҳ.
Машиналар тўла кўчаларда ҳам
Дарё шовқинини туйгандайман тоҳ.

Олис болаликдан таниш бу садо
Рұҳимда уйғотар безовта туғён.
Ва лекин билмасман дарёмикан, ё
Гувраниб оқарми шиддаткор замон.

ҲУТ ШАМОЛЛАРИ

Тонгга қадар қилди тўполон,
Эшик-ромни зириллатди Ҳут.
Гўё қайтди қадимий тўфон,
Хазин инграр ҳовлидаги тут.

Ниҳолларнинг бардошин синар,
Учиради ҳар хору хасни.
Гоҳо ҳориб, бўғиқ хўрсинар,
Қанотида кўклам нафаси.

Новдаларни қитиқлар майин,
Жонзотларга баҳш этар журъат.
Шалолалар тошгани сайин
Ўйғонади мудроқ табиат.

Эсаверинг Ҳут шамоллари,
Қиши заҳрини Заминдан қувинг.
Булутларни ҳайдаб сарсари,
Кўнгилларнинг зангини ювинг.

Чирой очсин бу Она диёр,
Күёшида эриб кетсин ғам.
Ҳар кунида барқ урсин баҳор,
Нурли бўлсин келажаги ҳам.

2003

СУМАЛАКДАН ТОШ ТОПДИМ...

Сумалакдан тош топдим,
Бир парча қүёш топдим,
Күксимда ёнди умид,
Бир ажиб сирдош топдим.

Мүйжизали мүйжаз тош,
Йүлларимда бўл йўлдош.
Бир умр муштоқ ўтдим,
Тугади тоғдек бардош.

Омадми, баҳт берурсан,
Ё муҳаббат берурсан.
Ҳижронзада кўнглимга
Балки қувват берурсан.

Боқий умр сўрайми?
Соғлиқ, ҳузур сўрайми?
Ё баҳорий туйғулар
Бергувчи нур сўрайми?

Неки бўлса, қил атқ
Сен тош эмас, бир кимё.
Багримга босай сени,
Умидлидир бу дунё.

Мүйжизали мүйжаз тош,
Йўлларимда бўл йўлдош...

1996

* * *

Севги!

Ташна ўтдим сенга бир умр,
Вале ёдинг билан бўлдим хамнафас.
Ширин азобингга мен мангу асир,
Сенсан қалбимдаги энг олий ҳавас.

Сени деб тунлари билмадим ором,
Мисраларга тўқдим кўнгил розини.
Вужудимни этиб сехринг билан ром,
Янграттан ўзингсан туйғу созини.

Неча бор тополдим ҳузурингга йўл,
Бағрингта стилдим сархуш ва чанкок.
Оҳ, лекин стишмоқ бўлди кўп мушкуд,
Интилганим сари сен кетдинг йироқ.

Чаманлар безаги рангдор капалак
Ортидан интилган гўдак мисоли
Гоҳида йиқилдим, дарз кетди юрак,
Аммо узолмадим сендан хаёлим.

Гўё сен рўёлар юргин нєъмати,
Асрий эртакларда куйланган маъво.

Ё Ҳұмо құшисан ажиб хислатли,
Сенсиз баҳт излаппда борми ҳеч маъно?

То ҳаёт эканман боргум изма-из,
Бу йўлда барига чидашга шайман.
Билурман бир куни кўрсатурсан юз,
Шу кун орзусида ёниб яшайман.

Гарчи ташнадирман сенга бир умр,
Чанқоқлик ҳиссини берганинг учун,
Доим олға чорлаб юрганинг учун,
Дилдаги ўт учун минг бор ташаккур!

1977

* * *

Севги бир маъводир,
Огуши баҳор.
Тунлар кўз илинмас гоҳо шавқидаң,
Неча бор севсанг ҳам ёнишлар такрор,
Изтироби ширин унинг завқидан.

Севги бир рўёдир
Лазизу йироқ.
Ташналарга фириб бергувчи сароб.
Гарчи интилурсан у томон муштоқ,
Бир умр етолмай чекурсан азоб.

Севги бир дунёдир
Сирли, беҳудуд.
Унда бор айрилиқ, унда бор висол.
Қирғинлар кўрса-да бўлмаган унут,
Коинот сингари қадим, безавол.

Севги бир зиёдир
Инсонга ҳамроҳ.
Дилларга бергувчи ҳарорат ва нур.

Усиз бўлар эди одамзод гумроҳ,
Етимдай нотавон қоларди шуур.

Севги бир дарёдир
Ҳамиша бедор.
Асрлар армони обиҳаёт у.
Уни татиганлар бўлур баҳтиёр,
Ундан баҳраманд қалб тирикдир мангу.

1978

* * *

Мұхаббат билурми ҳеч бир ниҳоя,
Унинг қудратига бормикин мезон?
Мұрғак ҳисларимга бўлганди доя,
Вужудим ларзага солмоқда ҳамон.

Яна орзулардан ҳаприқар юрак,
Нурли хаёлларга бўлурман ошно
Ҳаловат һелигин билмасман андак,
Ўн етти ёшлигим қайттандай гўё.

Учрашсак ҳаяжон қамрайди ёлгиз,
Ўгринча оҳ чекиш, пинҳон изтироб.
Гарчи сўзламоққа очмасмиз оғиз,
Нигоҳларимизда саволу жавоб.

Дардимиз ютмоққа сабримиз етар,
Фақат ошкор этар сиримиз гоҳо:
Унинг кўзларидан силқиган кадар,
Мәнинг юрагимдан ситилган нидо

Оҳ нетай, ишқимиз нозик ва рангпар
Кеч кузда очилган гунча мисоли

Хазон бўлмай дея нурга интилар,
Яшнамоққа эса етмас мажоли.

Билурмиз, барчаси ширин бир тушдай,
Билурмиз ўртада бурч деган девор.
Туйғулар қаноти қирқилган қушдай
Фазога талпинар, талпинарnochор.

Ва лекин демасман гуноҳкор қисмат,
Мангу синов учун яралган башар.
Орзиқиш, ёнишнинг ўзи ҳам ҳикмат,
Изтироб бор экан, севги ҳам яшар.

1978

* * *

...га

Шундай бир тил билсам,
Унинг асрори
Фақат сенга бўлса оламда аён.
Юрагимда пинҳон ҳар ёки борин
Таъналардан қўрқмай этардим баён.

Шу тилда қўшиқлар тўқир эдим шан,
Майли сирли бўлса ўзгалар учун.
Ҳисларингда тўғон қўзғардим, ишон,
Қалбинг тош бўлса-да чақнарди учқун.

Қўшиғим тингларди ҳамма лолу жим,
Муҳаббат фарзанди эрур у ахир.
Булбул тилини ҳам тушунмас ҳеч ким,
Ва лекин сеҳрига бўлишар асири.

Шундай бир қудратга эга бўлсам мен:
Заминдай измимга бўйсунса само.
Юлдузларни териб бир мунчоқсимон,
Туҳфа этар эдим сенга бу асна

Улкан уммонларни айлаб сиёҳдон,
Кўк тоқин безардим ишқ васфи ила.
Ҳар сўзим юлдуздек бўлиб нурафшон,
Зиёга йўгрилар эдинг бир йўла.

Хаёлларинг мэнсиз билмасди тиним,
Юраклар умрбод бойланар эди.
Яширин сир каби сақлаган ишқим
Томирингда қондай айланар эди...

Афсуски, йўқ мэнда бундай иқтидор,
Қафасдаги қушдай талпинади жон.
Сен ўз ҳисларингни этмайсан ошкор,
Мен эса ишқимни қилолмам баён.

1974

ҚАСАМ

“Үз ишқингта содиқмисаң, айт,
Қасам ичгил майлига бир бор”, -
Дединг оқшом хайрлашар пайт,
Маъюсгина бош эгиб дилдор.

О, қасамга қўйма эътиқод,
Қиймати паст гоҳида унинг.
Қасам ичиб, бўлиб мафтунинг
Сўнг ишончинг этарлар барбод.

Қасам содда ҳисларни алдаш,
Севги эса буюк бир ишонч.
Ахир шеърим сенга-ку яккаш,
Қасамлардан зўрроқ у, ишон.

Муҳаббатдан мужда ҳар сатрим,
Ҳар байтимнинг ўзи бир қасам.
Ёзармидим ёнмаса багрим,
Сени жондан ортиқ севмасам.

Ахир, сенсан умрим мазмуни,
Ишқинг қалбга қўйғанман ёзиб.
Бесас сен ҳам тасдиқ эт уни
Лабларингнинг муҳрини босиб.

1973

ҚАЙДАСАН, МУҲАББАТ?

Кўнгилда туйгулар туғёни тинди,
Саркаш хаёлларнинг қаноти синди,
Кўлимдан ушлагил, мадад бер энди,
Қайдасан, муҳаббат?

Қалбимда, оҳ, эрта бўлгандинг меҳмон,
Сенинг сеҳринг билан йўгрилди бу жон,
Ҳаёт кўзларимда бўлди нурафшон,
Қайдасан, муҳаббат?

Ўзингсан қўлимга тутқазган қалам,
Оғир дамларимда бўлолган ҳамдам,
Гоҳида индириб кўзларимга нам,
Қайдасан, муҳаббат?

Гоҳ сени топдиму гоҳи йўқотдим,
Ширин изтиробинг ңеча бор тотдим,
Оташ оғушингга ўзимни отдим,
Қайдасан, муҳаббат?

Англадим, дунёning меҳвари сенсан,
Ҳаёт шодасининг гавҳари сенсан,

Инсоннинг йўлдоши, сарвари сенсан,
Қайдасан, муҳаббат?

Умр бир нафаслик ширин туш экан,
Юрак домга тушган ожиз қуш экан,
Сенсиз ҳаёт зулмат ҳам бўм-бўш экан,
Қайдасан, муҳаббат?

1993

ГУЛСАРА

Гулсара - гулларнинг сараси,
Дилимнинг битматан яраси,
Неча йил айрилиқ ораси,
Мен сени согиндим.

Бокира ҳисларинг сой эди,
Юзларинг балқиган ой эди,
Қошларинг ёй эди, ёй эди,
Мен сени согиндим.

Ўт бўлиб бағрингда ёндим мен,
Меҳрга зор эдим, кондим мен,
Не учун ишқингдан тондим мен,
Мен сени согиндим.

Умр ҳам кечмоқда мисли ўқ,
Ва лекин хаёлинг кечмас, йўқ,
Хотира куйдирар гўё чўғ,
Мен сени согиндим.

Оҳ, ширин оғудир муҳаббат,
Гоҳ азоб, қайғудир муҳаббат,

Безавол түйгүдир муҳаббат,
Мен сени соғиндим.

Йўлларинг нурафшон бўлсин-эй,
Юлдузлар каҳкашон бўлсин-ей,
Пок севгинг достон бўлсин-эй,
Мен сени соғиндим.

1994

ҲИЖРОН ҚҰШИФИ

Не учун ноёбдир бунчалар мұҳаббат,
Не учун түйғулар қолурлар бежавоб?
Наҳотки инсонга қисматдир то абад
Бир умр ёнишу ҳижрону изтироб?
Күксимдан отилар аламли бир ниді:
Наҳотки мен сенға дегайман алвидо?

Гоҳо ишқ ошкору гоҳида рүёдир,
Азизам, йўқотсанг топмассан ҳеч қачон.
Балки у боболар излаган кимёдир,
Қалбларни оташда айлагай имтиҳон.
У нечук мұҳаббат этмасанг жон фидо
Бесадқ, бесадқ, бесадқ.

Мұҳаббат оташли саҳродай беҳудуд,
Унда ҳам сардоба, ҳам маккор сароб бор.
Мақсадга етгунча толиқар гоҳ вужуд,
Құнасан дуч келган масканга bemador.
Билмайсан, олдинда сен кутган бир маъво
Дилрабо, дилрабо, дилрабо

Йўлингда учрагай ҳали кўп ошиқлар,
Оташин ҳисларинг ўғирлар уйқуни.
Ва лекин фарқлай бил: қайда мис, қайда зар,
Авайлаб асрагил покиза туйғуни.
Қара, ишқ мулкида қанчалар бор гадо
Бенаво, бенаво, бенаво.

Нетайки, ихтиёр айладинг ўзга йўл,
Кўнгилга таскин йўқ, безовта бу хаёл
Кел, боққил кўзимга, сўнгги бор бергил қўл,
Ўртага йиқилмай айрилиқ тоғ мисол.
Сўнг сени чақирсам қайтади акс-садо:
Алвидо, алвидо, алвидо...

1970

ЯНА БАҲОР...

Қуёш ипларида сирганар ёмғир,
Мени энтикириар таниш ғамларинг.
Эсладим (оҳ, бу ҳис қанчалар оғир)
Кўзда инжу билан кулган дамларинг.

Шу баҳор селидай ҳаётбахш ва соф,
Дилларга бир сурур берди муҳаббат.
Уни мұқаддас деб айладик тавоғ,
Гүё мангу эди ишқ аталмиш баҳт.

Камалак рангига бўлиб маҳлиё,
Сўнгсиз томчиларга бурган эдик юз.
Кўзни қамаштиргач у тенгсиз зиё,
Йўлнинг довонларин кўрмабмиз афсус.

Сўнгра баҳор момогулдурагидай
Ларза солди қалбга ногаҳон ҳижрон.
Кўзларимда яшин чақнади тинмай,
Оташда ўртанди дард билмаган жон.

Баҳор мангу дея қўйгувчи ихлос
Майсалар куйгандек ёз қуёшида.

Жизгинак айлади мәни хам бекес
Айрилиқ ишқ йүлин айни бошида.

Яна баҳор, чорлаб сайр этгани
Осмонга аргимчоқ осди турналар.
Юпанчим, тез топиб, тез йүқотганим,
Бугун сени эслаб қалбим тирналар...

1969

СЕНИНГ ТАБАССУМИНГ

Эх, қандай ярашар сенга табассум,
Баҳорий юзингда жилоланар нур.
Сеҳрланиб қолар кўзларим бир зум,
Вужудда тұман ажиб бир суур.

Гўёки сен кулсанг олам ҳам кулар,
Музларни эритиб, қад кўтарар гул
Борлик ҳаяжонга, шавққа йўғрилар,
Кўксимда сайрайди у тутқун булбул.

Турмуш изн бермас шодликка ортиқ,
Ҳаётда қувончдан кўпдир гоҳ алам.
Юракка ҳамиша ҳамроҳдир оғриқ,
Ҳазин туйгуларга асиридир одам.

Хаёлинг чулғаса минг турли ташвиш,
Ўқинчлар қалбингни қийнаса зимдан.
Қаҳрамонлик шудир: лабга босиб тиши,
Дунёга боқолсанг табассум билан.

Мозийга қарасам ўртар дилимни,
Сарғиш сафҳасида тер ва қон күргум.

Босқинлардан безган юрту элимни
Зулму ҳақсизликдан нотавон күргум.

Фахр эт, фарзанд деса минг ситам күриб
Шиори эзгулик бўла олган халқ.
Дилда армонлари, дардлари туриб,
Кўзда ёши билан кула олган халқ.

Ўлимлар, кулфатлар етар энди, бас,
Ўчсин уруш оти, шум дағдалар.
Замиnda миналар, бомбалар эмас,
Ҳамиша портласин шан қаҳқаҳалар.

1994

БАҲОР ТАРОНАСИ

Табиат уйғонар,
Уйғонар Замин,
Осмон чилдирмадай бермоқда сада.
Баҳор таронаси атрофда бугун,
Күёшдан нур эмас, таралар наво

Майсалар күксида ёмгиридан маржон,
Лолалар ер узра ёйилган шафақ.
Борлиқ вужудида ажиб ҳаяжон,
Мисоли илк бора нур күрган гүдак.

Ана, күчат экар чол ва набира,
Саксон баҳор завқин түйган оқсокол
Гүзәлликка түйиб бўларми сира,
Юзинчи баҳорин қилади хаёл

Набирага эса олам бир тилсим,
Файрат билан ерда ташларкан одим,
Осмон ҳам, қушлар ҳам сеҳрлар дилин,
Дунё кашфин шундай бошлагай одам.

Яна ошиқлардан гавжум хиёбон,
Гул атрига тўла еллар нафаси.

Дилбар фасл бугун ўлкамда меҳмон,
Умрларга арзир унинг лаҳзаси.

Ха, азал завқу ишқ улашпар баҳор,
Табассум бахш этар лабларимизга.
Сўнгра кетмоқликка килар-да қарор,
Мангу кўчиб ўтар қалбларимизга.

1979

КУЗ ХАЁЛЛАРИ

Үлкамиизда сокин бир фасл кезар,
Барглар шивирида пинҳон бир нидо.
Зарга чайилгандай сарҳадсиз боғлар,
Мезонлар торида сеҳрли нава

Сувларда ҳам бугун ўзгача бир ранг,
Гўёки самодан олган андоза.
Қушлар қанот урса сингудай, қаранг,
Осмон мисли шиша ювилган, тоза.

Хиёбонда кимдир кезар паришон,
Билмам, оғушига олган нє хаёл
Балки маъюсгина у ҳам бу замон
Қайтмас баҳорини қўмсар эҳтимол.

Бир қатим ипдайин турналар учар,
Сафар - энг олий завқ ҳаётларида.
Эҳ, умрим парчасин ушбу дам улар
Олиб кетишимоқда қанотларида.

Йўлкаларга хазон тўшамиш гилам,
Суҳбатларда пахта, ҳосил мавзуси.

Бу шундай фаслдир, бари хислат жам,
Сарғисоб мавсуми, ўйлар мавсуми.

Юрак орзиқади, талпинар рухим,
Мовий көнгликларни құмсайман яна.
Күз олдимга келар ота маконим,
Унинг кузларини эслаймаң, она...

Мафтунингман мангу, эй, азиз диёр,
Ажиб бир маъвосан рангларга тұлық.
Сенда шоир бўлмоқ эмасдир душвор,
Ахир ҳар фаслингнинг ўзи бир қўшиқ.

1975

ҚОР ЃФАР...

Оқ ҳарир пардага ўралган борлик,
Қорқиз бўсасидан юзларим ёнар.
Атроф шундай гўзал, шундай виқорли,
Гўё қормас, кумуш зарралар ёғар.

Яхмалак отади бир тўп болалар,
Қувончига олам келгудайин тор.
Сезилмас аёз ҳам бундай паллајлар,
Гўдак кўнгли каби ҳаво бегубор.

Она Замин меҳри ва тафти учун
Дараҳтлар саждага эгиб тураг бос.
Пинҳон орзуларин кўйлашар беүн,
Балки тушларида баҳор ва қуёш.

Олис уфқларни нигоҳ-ла қучиб,
Кўкўпар бинолар сурмоқда хаёл
Кранлар бўй чўзган совукдан жунжиб
Бир оёқда турган лайлаклар мисол.

Хиёбонлар худди оппоқ дастурхон,
Қиши унда ўз базмин эттирас давом.

Түймай тикиламан дилда ҳаяжон,
Шодлик ёғаётир гүё бу айём.

Навқирон авлодга ҳамнафас шаҳрим
Оқ рўмол ўраган келиндай зебо
Азалий удумни ёд этиб балким
Тангалар сочмоқда бошидан само.

1973

ОНА ТУПРОҚ

«Тупроқдан йүғрилган одамзот асли,
Бағрига қайтади бир күн ниҳоят».
Күлогим остида жаранглар ҳали,
Бувим қиласы зеди гоҳо ҳикоят.

Ииллар хаёлимга бердию парвоз,
Бу сүзлар ҳикматин англадим аён:
Гарчи вужудимиз тупроқдан эмас,
Замиң фарзандидир ҳар битта инсон.

Хатто фазокору дәңгиз даргаси
Узоқ сафарлардан қайтади муштоқ.
Уларни маст этар нам тупроқ иси,
Гул каби ҳидлашар сархуш ва чанқоқ.

Ха, тупроқда шундай ажыб сеҳр бор,
Сеҳрмас, онадек ишқу меҳр бор.

1975

ОРЗУ

Ҳаёт бодасига қонмайди одам,
Завқи, нашъасидан доим юрар маст.
Ёши юзга етиб, букчайганда ҳам
Келгуси кунларин қиласи ҳавас.

Эртанг порлоқ бўлсин, дея оналар
Фарзандин эркалаб, қилишар дуо
Изтиробда юрак ўртанса агар,
Ёрқин кун орзузи бўлажак даво

Ёшу карида ҳам шу бир иштиёқ:
Келажак кунларин ҳар он этар ёд.
Орзулар кўксига ёқмаса чироқ,
Зил юқ бўлар эди инсонга хаёт.

Тунлари кўзимга уйқу бермайди
Эртанинг орзузи, эртанинг дарди.

1969

НАДОМАТ

Олдингда оккан сув қадрсиз, дерлар,
Чиндир боболарнинг ушбу хикмати.
Йиллар ўтар экан, равshan билинар
Кечган дақиқалар асл қиммати.

Гоҳида жаҳлдан йўқотиб ўзни
Кимнидир боплаймиз бўлиб совуқ муз.
Бир кун у кўз юмгач, билинар ўрни,
Хислатларин эслаб, чскамиз афсус.

Аммо ортга қайтмас шиддаткор замон,
Пушаймонлар билан тирилмас одам.
Агар ҳар дакиқа, ҳар битта инсон

Қадрига етмоқни қилсайдик одат,
Бу ҳаёт бўларди гўзал минг чандон.
Сира бўлмас эди афсус, надомат.

1975

ЖАЛОЛИДДИН ЮРТИГА ҚАЙТДИ

*(Урганч шаҳрида Жалолиддин
Мангуберди ҳайкалининг очилишига)*

Омон чиқиб ёвлар қаҳридан,
Отда кечиб кенг Синд наҳридан,
Саккиз аср тарих қаъридан
Жалолиддин юртига қайтди.

Тўсолмади ҳеч ким йўлини,
Қиличидан олмай қўлини,
Кезиб қанча сахро, чўлини
Жалолиддин юртига қайтди.

Юрагини эзганда армон,
“Хоразм” деб чекканда фифон,
Эл меҳридан олиб куч, дармон,
Жалолиддин юртига қайтди.

Қанча ёвлар унга чўқди тиз,
Пойтахт бўлди сўнг гўзал Табриз,
Исфахонда у қолдирди из,
Жалолиддин юртига қайтди.

Жасорати тилларда мангу,
Шижиоати дилларда мангу,
Эрк ялови құлларда мангу,
Жалолиддин юртига қайтди.

Мардлар билан озоддир Ватан,
Мардлар билан ободдир Ватан,
Мардлар билан бунёддир Ватан,
Жалолиддин юртига қайтди.

1999

МЕРОС

Тогам Эшім Жұраев хотирасыға

Нече йил йүлінгиз пойлади ажал,
Турфа қиёфада ҳамлалар қилди.
Faflatда қолдирди наҳотки азал?
Хориган жисмингиз төдек үиқилди...

Йигитча здингиз ўтюрак ва шўх,
У олов нафасин уфурди илк бор.
Фашист бўлиб отди кўксингизга ўқ,
Илондай сёққа етказди озор.

Жабҳадан қайтдингиз қўлтиқтаёқда,
Юртда очарчилик, уй йўқ бағри бут.
Ошуфта юракка ором қаёқда?
Жароҳатлар гўё бўлдилар унут.

Елиб-югурдингиз элу-юрт учун,
Каттага укаю кичикка оға.
Ёниб яшадингиз, лекин кунма-кун
Шамдек тугаб борди жисмингиз, тоға.

Қутурган ит каби ўлим изма-из
Босған қадамингиз пойлашдан толди.

Асло келолмади сизга юзма-юз,
Иғво, бўхтон бўлиб этакдан олди.

Ҳаётда тобланар руҳ ила бадан,
Осонмас яшамоқ бегард, бенуқсон.
Йўллар губоридан, йиллар зарбидан
Виждану имонни асралмоқ омон.

Сиз сабит қолдингиз то сўнгги нафас,
Ўзгарувчан замон силсиласида.
Сохта дабдабаю пуч шуҳрат абас,
Қулагай адолат зилзиласида.

Бугун бир ҳикматни англадим охир,
Эҳтимол англадим уни сал кечроқ:
Инсон бўлиб қолмоқ қаҳрамонликдир,
Жасорат пок қолмоқ нопоклар ичра...

Робия момомнинг эртакларидаӣ
Ширин хотирадир лутфу меҳрингиз.
Сиз эккан ниҳоллар кўкка бўй чўзгай,
Эзгу ишларингиз кетмагай беиз.

Умр-ку бевафо асли, тогажон,
Вале қолдирдингиз мангалик мерос:
Халқ билан бўлмоқлик бир вужуд, бир жон,
Шу она - Ватанга муҳаббат, ихлос.

1987

ТУШ

Ажнабий бир шаҳар. Кўчада
Порлайди ранг-баранг чироқлар.
Шовқинга йўғилган кечада
Сас берар яқину йироқлар.
Машина оқади дарёдай,
Томларда ёзувлар хилма-хил
Қаршимда хаёлий дунёдай
Энтикар қувончдан бу кўнгил.
Наздимда эртакдай эди бу,
Тўймайин боқардим теграмга.
Ногаҳон чулғади бир туйғу,
Ҳамиша нёдир кам одамга.
Қувончга бир шерик истадим,
Тингласа, дардимни сўзласам,
Кўнгилга сиғмаган ҳисларим
Куйласам бир лаҳза бўлса ҳам...
Ва лекин барчаси бесамар,
Ҳеч кимса англамас сўзимни.
Кўркини йўқотди чироқлар,
Ёлғиздай ҳис этдим ўзимни.
Қайғуга бир шерик истадим,
Тингласа, дардимни сўзласам.

Күнгилга сиғмаган ҳисларим
Бўзласам бир лаҳза бўлса ҳам.
Оҳ, нетай, боқишар ҳайратда,
Жаранглар менга ёт тилда гап.
Наҳотки қолурман ғурбатда,
Забонсиз одамдай, во ажаб...
Босриқиб уйғондим шу заҳот,
Хайрият, туш экан барчаси.
Англадим, мен учун сен ҳаёт,
Эй, юртим - юрагим парчаси.
Шаробдай маст этар сувларинг,
Боғларинг дардимга даводир.
Одамлар кулгуси, сўзлари
Қалбимга энг яқин наводир.
Тушларим этсалар гоҳи лол,
Хамроҳсан, эй, муnis баҳт қушим.
Қанот ёз бемисол, безавол,
Сен менинг поёнсиз қўшиғим.

1975

САЛОМ, КЕЛАЖАК!

Салом, эй келажак, сир тўла дунё,
Орзуимда доим ўзинг намоён.
Гўё сен узокда порлаган зиё,
Васлингга интилиб яшайман ҳамон.

Вужудимни чулгар хаёллар гоҳо,
Минг турли саволлар айлагай асир:
Интилиб япашдан ю эрур маъно?
Келажак дегани нимадир ахир?

Асрлар қаъридан излайман жавоб,
Чунки инсон қадар кўҳна бу туйгу.
Одамзод барига бера олур тоб,
Ва лекин эртасиз яшай олмас у.

Шу сабаб тер тўкар билмасдан тиним,
Авлодлар кўзига боқсан дер мағрур.
Ким кўрмоқ истамас, кани айтинг, ким
Эртани бугундан файзли ва сернур.

Ишчими, зиёли ё оддий леҳқон
Борини бахш этар шу орзу учун.
Дастгоҳу далада қадоқ қўл билан
Эртанинг сурати яралар бугун.

Шоир хам уларга бўлур ҳамнафас,
Давр шамолига кўксин очар қсанг.
Замон билан пойга ўйнар басма-бас,
Орқада қолмоқлик ўлим билан тенг.

Юрмас ташвишлардан панага қочиб,
Гоҳ шеър деб татимас ҳаёт тотини.
Эзгулик уруғин атрофга сочиб,
Келажакдан кутар мукофотини.

У билар, орзикиб кутилган онлар
Бир кун кимларгадир ўтмиш бўлажак.
Баҳоланар шунда кечган замонлар,
Гарчи уларни хам имлар келажак.

Йиллар ўтаверар, ўзгарап башар,
Ўзгарап коинот аталган деңгиз.
Лекин инсон доим интилиб яшар,
Орзулар чексиздир, интилиш чексиз.

1974

ЦЕЙТНОТ

Шохмотда мавжуддир шундай истилоҳ,
Фурсат танглигини англатади у.
Ғалабага яқин қолганида гоҳ
Шоҳингни тахтидан қулатади у.

Вақтинг етмадими өнгилдинг демак,
Афсус-надоматинг энди бефойда.
Үйинни бошидан бошламоқ керак,
Шундайин аёвсиз асли қоида.

Вақт мезонида гуноқу савоб
Үлчанар, қолади неки безавол
Умримиз бир куни бўлур сарҳисоб
Кум соатдан ўтган доналар мисол

Фурсат изн бермас, дам йўқ осуда,
Ҳаёт дарсларида мен ҳамон толиб.
Шатранж тахтасидай кураш саҳнида
Баъзида мағлубман, баъзида голиб.

1987

ХАЁТ ВА ОРЗУ

Хаёт - ниҳояси йўқ эстафета.
Югурдингми бўлмайди қайтиб.
Масоғангни ўтмоқ фарздир албатта,
Тўхтайсан уз орзуинг айтиб.

Кимдир бу орзуни машъаласимон
Янги манзилларга элтади.
Гарчи жисминг у дам бўлса-да бежон,
Ишинг ўша кунга етади.

Тинмас авлодларнинг буюк оқими,
Ёшларга ишонар кексалар.
Меросдир ўйлари, юрак ёлқини,
Замон ҳам шу зайл юксалар.

Одамзод эришган ҳар бир ютуқда
Аждодлар орзуси намоён.
Чарх урмоғи учун кемалар кўкда
Боболар тўкишган тер ва қон.

Бу хаёт ҳикматин тенги йўқ асла,
Шундайдир ибтидо пайтидан.

О, усиз ҳар авлод ночор ва гадо
Барчасин бошларди қайтадан.

Кўлимда боболар илму ҳикмати,
Армонлари қалбда мужассам.
Мен уларнинг ҳаққи-хурмати
Интиламан манзилга бу дам.

Кўринмагай ҳали йўлнинг поёни,
Уфқларни кўзлагай кўзим.
Аждодларим йиллаб йиққан дунёни
Марра сари элтмоғим лозим.

Бир куни ўтарман ўз масофамни,
Кимдир уни эттирас давом.
Тер каби сидириб ўкинч, аламни,
Сўнгти дамда айтгум муддаом.

Аммо тугамайди орзу ва тилақ,
Гарчи айланурман заррага.
Уларнинг барчаси авлодим билан
Етиб борар эзгу маррага.

1971

ОЛАМ ВА ОДАМ

*Нарса йўқким, хорижси олам эрур,
Ҳар не истарсен, ўзингда жам эрур.
Жалолиддин Румий*

Ҳар одам оламнинг кичик нусхаси,
Яратмиш Олий зот - борлик устаси.
Ер-кўкда ёеки бор, Одамзодда жам,
Ҳар инсон ўзича митти бир олам.
Ер курраси янглиғ эрур бошимиз,
Гавҳар тошларидир ҳар бир тишимиз.
Кўзларимиз офтоб янглиғ нур сочар,
Ўзга оламларнинг эшигин очар.
Сочимиз ўрмонга эмасми мисол,
Кўзёшимиз эса ёмғирдан тимсол.
Асаблар нозикдир гарчи қилдан ҳам,
Турфа хабарларни етказар ҳар дам.
Томирларда оқар қон мисли дарё
Вужудга бахш этиб хаёт доимо.
Сўнгра қуйилар у юрак - денгизга,
Вужуднинг меҳвари, қадри тенгсизга.
Хаёллар шамолдай елганида гоҳ,
Пўртаналар қўзғар денгизда ногоҳ.
Ғазаблар вулқондан эмас асло кам,

Оташида ёнар гохида одам.
Ахтарсак топилар яна күп қиёс,
Одаму оламга муштарак ва мос.
Ва лекин топмадим ақлга тараф,
Замину самога бирма-бир қараб.
Инсоннинг "сўз" деган мўъжизаси бор,
Эзгу амалари яна ҳам бисёр.
Мухаббати билан у зур буюк,
Жасорати билан у зур буюк...
Одамга боқмангиз паст назар билан,
Вужуди илоҳий туйгуга ватан.
Кўз юмса, ўлмагай ёлғиз бир одам,
У билан мангуга кетар бир олам.

2003

УМРНИНГ БИР КУНИ

Умрнинг бир куни
Хаёт саҳфасида кичик бир нуқта.
Умрнинг бир куни
Ҳар кеч қүёш билан чўкар уфқда.
Умрнинг бир куни
Гоҳ асрларга татир жасорат.
Гоҳ қалтис бир қадам,
Қалбларни, виждонни айлагай уғорат.
Умрнинг бир куни
Хаёт занжирида битта халқа ул.
Гар халқа узилса-
Занжирни уламоқ эрур кўп мушкул
О, ахир умрлар
Бебаҳо маржон-ку кунлардан тизилган.
Тошдан ҳеч фарқи йўқ
Бўлса у агарда сочилган, узилган.
Умрнинг бир куни
Хаёт гулханидан сачраган учқун.
Гоҳи у ибтидо,
Гоҳида ишларга, ўйларга якун.
Умрнинг бир куни-
Хаёт дарахтида яшнаган япроқ.

Хүшёр бўл, дўстгинам,
Беҳуда шамоллар солмасин титроқ...

Умрнинг бир куни
Ҳаёт саҳфасида кичик бир нуқта.
Лекин ҳар тонг қуёш билан
Умид-орзу бўлиб порлар уфқда.

1974

МЕЬМОРМИЗ...

Меъмормиз,
Тунлардан яратамиз тонг.
Қўлимизда топар замона сайқал.
Умримиз мазмунин топғанмиз шундан,
Бунёд этмоқ бизга амали азал.

Неки мавжуд ерда қўллар ҳикмати,
Унинг қудратига шак келтирмам, йўқ!
Ҳатто заминга ҳам сингтан хизмати,
Усиз бўлар эди нурсиз ва совуқ.

Буюк ижодкордир аждодим асли,
У ёки тикламиш, бари бемисол
Ажабким, яратиб сингинган ўзи,
Даҳоси қошида ўзи бўлган лол

Неча мадрасаю нилий хонақоҳ,
Гўри Мир, муҳаббат қасри Тож Маҳал
Вазмин ташлаб турар йилларга нигоҳ,
Инсон закосига тикланган ҳайкал

Авлюдлар оқими тинмас бир нафас,
Ҳар авлод яратар ўз дунёсини.

Унда янграб турар келгусидан сас,
Хеч нарса түсөлмас шод садосини.

Шу садо чорлагай олга доима,
Гүё уфқларда порлаган маёқ.
Юракларда ортар ҳаётый зиё,
Түғилар қурмоққа орзу, иштиёқ.

Меъмормиз,
Умримиз ҳар битта куни
Истиқбол йўлида бир ғишт бўлажак.
Вақт келар,
Фарзандлар тўплашар уни,
Тикланар улардан буюк келажак.

1972

ЮЛДУЗЛАР СҮНМАГАЙ

*Мұхаммад Ҷосүф. Мұхриддин Холиқов
ва Охунжон Мадалиевлар хотирасига*

Юлдузлар сўнарми ҳеч замон?
Баҳорда не қилур шум ҳазон?
Қайдасиз, согиндик, ёнди жон,
Мұхаммад, Мұхриддин, Охунжон.

Саҳналар сизларга муштоқдир,
Минбарлар шоирга нигорон.
Келмайсиз, йўлингиз йироқдир,
Мұхаммад, Мұхриддин, Охунжон.

Юрт билан бўлдингиз ҳамқадам,
Дилларда қурдингиз ошиён.
Шогирдлар бўзлайди, кўзда нам,
Мұхаммад, Мұхриддин, Охунжон.

Билурмиз, шоирга ўлим йўқ,
Ҳофизга макондир кенг жаҳон.
Мангуга тириксиз, кўнгил тўқ,
Мұхаммад, Мұхриддин, Охунжон.

Юлдузлар сўнмагай ҳеч қачон,
Умримиз айлагай нурафшон,
Номлари тилларда ҳар замон:
Мұхаммад, Мұхриддин, Охунжон.

2002

ЭЗГУЛИК

*Дўстим Мурод Мақсудов
хотирасига*

Бу дунёда бари ўткинчи,
“Ҳаёт - дарс” деганлари рост.
Бизнинг авлод балки мингинчи,
Шу дарёниг бир мавжи холос.

Не замонлар кечди сарсари,
Не давронлар топдилар завол.
Кўп кўҳнадир тарих дафтари,
Қамрашга ҳам ожиздир хаёл.

Неча шоҳлар, тўлиб паймони
Ерга кирди қолдирмай нишон.
Ошиқларнинг мунгли достони
Куйланади ва лёкин ҳамон.

Жаҳонгирлар титратиб дунё,
Қололмади шуҳратда мангур.
Номи қолган тилларда аммо
Ким боғ қилиб, очган бўлса сув.

Мовий рангли күшкү қасрлар
Курган қанча соҳиб иқтидор.
Кечса ҳамки йиллар, асрлар,
Улар номи мангу барқарор.

Тарих ҳукми одил доимо:
Улашади ижрочи ҳаёт
Разолатта яраша жазо
Эзгуликка лойиқ мукофот.

Навбат етар бир кун бизга ҳам,
Мангуликка күчар умримиз.
Десалар бас: “у эди Одам”,
Энг олий шон шу эрур ёлғиз.

Эзгуликдан толмасин қўллар,
Муҳаббатсиз қолмасин юрак.
Қайга бизни элтмасин йўллар,
Инсон номин тутайлик юксак.

Ожиз қолсин йиллар аскари,
Тиф тортмоққа топмасин журъат.
Бу дунёда ўткинчи бари,
Мангу эрур эзгулик фақат.

1977

НАСИМИЙНИНГ ДОР ОСТИДАГИ СҮЗИ

Мен худоман.
Вужудим билмас
На ниҳоя ва на ибтидо.
Эзгуликдан қўлларим толмас,
Ишқ сингари билмасман фано

Бемазмундир мәнсиз коинот,
Замин эса жозибасиз хок.
Ахир мәнман яратгувчи зот,
Нафасимдан олам бўлур пок.

Саҳроларга ташласам қадам,
Бўлур зумда тенги йўқ жаннат.
Жонланади сояуқ тошлар ҳам
Бахш айласам агар ҳарорат.

Бир ўт ёнар қалбимда мудом,
Гоҳ ловуллар, гоҳ милтирас жим.
Одамзодга кўнглим эрур ром,
Ҳақиқатдир танҳо маслагим.

Буюк дедим,
Дедим у оллоҳ,
Улуғладим инсонни ёлғиз.
Унутибман борлигин, эвоҳ,
Юзи одам, замири иблис.

Күлларимга солдилар кишан,
Жаллод кутар қатлимга фармон.
Атрофимда томошага шай,
Эрмакталаб лоқайд оломон.

У барига боқар бепарво,
Үнга фақат ўз жони керак.
Мақтасалар мақтайди бурра,
Сўйсалар ҳам чалади чапак...

Фатво берар зоҳид ушбу дам,
Ёдлаганин айлайди такрор.
У билмагай нёдир ҳажру ғам,
Ва на ишқдан эрур хабардор.

Ўз ишини бошлайди жаллод,
Юлдузлардай тирқирап қоним.
Ва ё чекмам зарра ҳам фарёд,
Ўлимдан зўр ахир имоним.

Умрим кечди жўшқин, ҳаёху,
Инсон зотин юксакка чорлаб.
Куёш каби қолурман мангу
Абадият уфқида порлаб.

Мен худоман,
Оlam сарвари,
Хилқатимда илоҳий зиё.
Руҳим учар келажак сари,
Замин каби билмасман фана

1978

БАХЛУЛ ДЕВОНА ҲАҚИДА РИВОЯТ

Тарих асли буюк дарсхона,
Үнда мүлдир турфа хил сабоқ.
Каж бўлса ҳам гоҳо замона,
Қадрланган тўғри сўз ҳар чоқ.

Дейдиларки, Ҳорун ар-Рашид
Замонида яшаган Баҳлул
Бўлса ҳамки тартибларга зид,
Тўғри сўзни айтар эди ул

Гоҳ ёлғондан тўйған ҳукмдор
Чорлар эди саройга уни.
Раяиту мулкда неки бор
Огоҳ бўлар эди шу куни.

Бахлул қўрқмай, ҳайиқмай асло
Халифага сўзлар эди рост.
Юрагида на кин, на риё
Яшар эди дарвешларга хос.

Ўтирмасди ҳеч кимни аяб,
Адолатни ёқлаб мардона.

Сарой аҳли дерди шул сабаб:
Бахлул - телба, Баҳлул - девона.

Нече замон шу бўлган такрор,
Маромини бузмаган дунё:
Тўғриларга олам бўлган тор,
Мунофиқлар аталган дона.

Бахлул қилмай ҳеч кимга парво,
Юрт кезарди пойу пиёда.
Оқиллардан эди у бурро
Ҳақгўйлиги эса зиёда.

Нече аср ўтди сарсари,
Ўтди нече телбаю оқил
Унугилди шоҳ-гадо бари,
Тиллардадир девона Бахлул.

Ҳақгўй зотга эл доим муштоқ,
Номин ёдлаб, бошга айлар тож.
Ерда ёлғон мавжуд экан то
Бахлулларга бордир эҳтиёж.

2003

ЧУМОЛИ

Китобим устида чумоли
Югурап гоҳ у ён, гоҳ бу ён.
Ёлғизлик хавфли ёв мисоли
Солмоқда ваҳмли бир туғён.

Тўпидан адашган бечора,
Билмайди қайдадир дўст-ёри.
Иzlайди кетмоққа у чора,
Чорларми ё жажжи диёри.

Югурап, югурап бетиним,
Мунгайиб қарайди гоҳ беҳол
Унинг-чун шу кичик китобим
Саҳройи Кабирдир эҳтимол

О, менга кўп таниш ушбу ҳис,
Танишдир ундаги ҳаяжон.
Қолганди шу онда юзма-юз
Улкан бир оламу митти жон.

Чумоли талпинар бенажот,
Гўёки боқарди у менга.

Кўлимга олдиму шу заҳот
Оҳиста туширдим заминга.

Жўнади қайғадир номаълум,
Тилганча йўлакнинг гардини.
Илк бора англади балки у
Ер меҳри, танҳолик дардини.

1972

ЧАҒАЛАЙ

Тұлқынлар санчиди ҳавога,
Оқ ёлли асов от мисоли.
Чексиз сув туташған самога
Гүёски одамзод хаёли.

Ёввойи күч бунда ҳукмроқ,
Бүйсунар тирик жон ҳаммаси.
Фақат бир чағалай бу замон
Қийқирап, янграйди шод саси.

Денгизга түш урар тинмай у,
Елларни қайчилар қаноти.
Билгай у на чарчоқ, на құрқув,
Курашдан иборат ҳаёти.

Чагалай қийқирап, чарх урар,
Сув узра жаранглар акс-сада.
Ва лекин хұмрайған қоялар
Күксіда на түгён, на ниде.

Мудроқ-ла боқишар барига,
Үйғотмас ҳаттоқи шүх шамол.

Түлқинлар имламас бағрига,
Гүёки карахту бемажол

Чагалай чарх урап, у бежиз
Курашга ўзини отмаган.
Чин бахтнинг һелигин этмас ҳис
Зафарлар завқини тотмаган.

1974

ТАЛАБАЛИК

«Озіб чүпдек бўлиб кетибсан,
Имтиҳони курисин, ўғлим.
Кўп ўзингни қийнама ахир”, -
Деганингиз, она, эсладим.

Мана синов, имтиҳон яна,
Кун ўтади эртани кутиб.
Кувонамиз топширган куни
Ташвишларни бир пас унутиб.

Тонгда қайта бошланар бари,
Билмагаймиз нәдир ҳаловат.
Бундай дамда ҳар ким бир дунё,
Теграсида кезар самовот.

Гоҳ китобга бош қўйиб, чарчаб,
Гўдак каби ухлаб қоламиз.
Гоҳ имласа сирли келажак,
Ширин хаёлларга толамиз.

Ёшлик учар вақт қанотида,
Онгимизда кенгаяр олам.

Дөвонлардан ўтиб борамиз
Орзуларни дилга қилиб жам.

Ха, бу йиллар тоблагай бизни,
Курашларга шайлар, онажон.
Синовлар ҳеч тугамас, ахир
Хаёт ўзи сүнгсиз имтиҳон.

1968

ҚУМДАГИ ҚАСР КҮЛКАСИ

Йиқилиб бормоқда қызил салтанат,
Остида қолдирив ңе-ңе лошларни.
Дилимда йүқ үкинч, алам бор фақат,
Гарчи отмагайман унга тошларни.

Аlam қилас ахир, яшабман шодон
Туманли эртага орзу- ҳавасда.
Оқни қора дебмаң, ҳақ сүзни бүхтон,
Бахтимни күйлабман рангин қафасда.

Күксимни керибман дахрий бўлдим деб,
Тилимни кессалар айтибман раҳмат.
Пахтазор ичидя юрсам заҳар еб,
Шиор кўтарибман: “Улуглар меҳнат!”

Гарчи ҳалок қилди бобомни замон,
Отам содик ўтди алвон байроққа.
Шуғоя ўтида куйди ңеча жон,
Парвона ургандай ўзин чироққа.

Бобил минорасин тиклай олмаган
Турфа рангу турфа тилли оломон.

Биз ҳам ңеки қурдик қон ва тер билан,
Құмдаги қасрдай бир зумда вайрон.

Зулматдан қүёшга чиққан кимсадек,
Күзларимиз тийра, хаёллар барбод.
Иўл бошида ҳайрон турибмиз-ку тек
Эртакларни тинглаб улғайған авлод.

Абадий нарса йўқ бу замин узра,
Замонлар кечади мисоли чақин.
Бир умид дилимда пирпирап хира:
Аччиқ ўтмишимиз топмоқда якун.

Оҳиста тарқалар юз йиллик гафлат,
Тарқалар тумандек қўрқинч кўлкаси.
Алвидо ёлғонга чўмган Салтанат,
Ассалом озод юрт, зиё ўлкаси.

1991

ИЗХОР

Замондошим, сенга дил сўзим,
Бахшиёна тилагим шулдир:
Бўлай десанг қисматга ҳоким,
Вужуддаги ғафлатни ўлдир.

Тегрангга боқ, эврилди замон,
Кечди қуллик, ул сохта даврон,
Тинди бошда дўнган тегирмон,
Эски ҳадик, қўркувни ўлдир.

Офатлардан виждонни асра,
Дилни асра, имонни асра,
Соф осмонли давронни асра,
Руҳингдаги риёни ўлдир.

Пул ҳам ўтар, даврон ҳам ўтар,
Вақт гирдоби барини ютар,
Ажал бир кун этакдан тутар,
Тўймас нафсу кибрни ўлдир.

Одам ўғли, одам бўл сен ҳам,
Меҳнатингдан яшнасин олам,
Хаста дилга бўлолгин малҳам,
Ичингдаги шайтонни ўлдир.

2001

УМР ҲАҚИДА ҲАЗИН ҮЙЛАР

1.

Бир тун үйқум қочди
Ногаҳон
Умрим кунларини
Сарҳисоб қилиб.
Қарасам,
Музтоғдек ботиб кетибди
Үтмиш уммонига
Учдан иккиси.
Не қилдим,
Қайларда йўқотдим уни,
Неларга алишдим
Нақд ганжинани?
Кўз олдимдан ўтди
Кечган ҳаётим,
Ширин хотиралар,
Алам,
Армонлар.

2.

Умрим сафарларда,
Йўлларда ўтди.
Қолганин ўтказдим
Бахт-омад кутиб.
Тунлар қалам билан
Бағримни тилдим,
Қоғозларга томди
Силқиган қони.
Бўзчи мокисидай
Билмадим тиним
Уй билан иш
Оралиғида.
Яна бола-чақа,
Турмуш заҳмати...
Ўйлаб бошим қотди:
Қачон яшадим?

3.

Умрим олтин сўлкавой эди.
Илк бор майдаладим
Турмуш ғамида.
Сўнгра ҳаёт деган
Гавжум бир бозор
Ўз домига тортди
Беаёв.
Дунё топган

Девона мисол
Борини совурдим
Үнгга ва сүлга.
Йўлимда учради
Турфа оломон.
Тўғрилар бир томон,
Каззоблар бир ён,
Бир томон дарвешлар,
Маддоҳлар бир ён.
Пулга топингувчи
Бутпарастлару
Дийдаси соппа-соғ
Бўлган басирлар.
Барин кўравериб
Кўзларим пишди.
Ана, тугаб борар
Бозор шовқини.
Дарвоза ёнида
Турибман беҳол,
Кўлларимда
Сариқ чақалар.

1994

НАБИРАМГА

Набирам, туғилдинг баҳт-ла эгизак,
Ажиб бир замоннинг бўлдинг фарзанди.
Кучоқ очар сенга сирли келажак,
Озод мамлакатнинг митти дилбанди.

Мурғак вужудингга тўймайман боқиб,
Чақноқ кўзларингда порлайди зиё.
Ўйлар келаверар изма-из оқиб,
Ширин хаёлларга чўмаман гоҳо

Сен ахир умримнинг давоми, ҳар дам
Ҳаётим чироги сен билан ёниқ.
Қадамим етмаган замонларни ҳам
Сенинг кўзинг билан кўурман аниқ.

Сенинг қўлинг билан тикларман ҳайкал,
Ва ё саҳроларга оқизарман сув.
Балки шаҳарларга берурман сайқал,
Юлдузлар бағрига соларман гулу.

Мени тинчитмаган орзу ва хаёл
Беғором ўйингда бўлур намоён.

Сенинг ишларингда кўрсатур жамол
Юрагимда қолган ҳар ёки армон.

Балки унда топар осойиш, ором
Жангү жадаллардан ҳориган дунё.
Етти иқлим аро таратгайдир ном
Она Ўзбекистон - гўзал бу маъва

Бугун ёки бўлса мен учун орзу,
Эртага сен учун оддий ҳол бўлар.
Ҳеч ким толеингга сепмагай оғу,
Қийнап фақат гоҳо асов туйғулар.

Юзла б сирлар кутар ҳали жавобин,
Ҳаёт сен учун ҳам бўлур бир жумбоқ.
Ташвишлар ўғирлар тунлари хобинг,
Бурчингдир Ватанини яна яшнатмоқ...

Набирам, туғилдинг бахт-ла эгизак,
Ажиб бир замоннинг бўлдинг фарзанди.
Қучоқ очар сенга сирли келажак,
Озод мамлакатнинг митти дилбанди.

1995

ДЕВОР СОАТИ ҚАРШИСИДА

Деразамдан мўралайди тун,
Ўйлар қисар исканжасида.
Наҳот ўтди умрдан бир кун?
Шу савол бор жимлик сасида.

Девордаги соатга маъюс
Тикиламаң, у сўйлар гўё:
“Олтин ёшлик ўтса гар беиз,
Уни қайтиб бермайди дунё”.

Назаримда миллар қайчидай,
Умр ипларин қирқар бирма-бир.
Кафгир болға, савалар тинмай,
Демоқчидай: “бўйсун, бу тақдир!”

Йўқ!
Жўш ураг томиримда қон,
Илҳом отин олға сураман.
Қалам қилич, юрагим қалқон,
Вақтта қарши жангга кираман.

1969

* * *

Бу күхна дунёдир, күпладан ўтган.
Бунда қоришиқдир қувонч илағам.
Хаёт лаззатию заҳрини тотган
Сен биринчи эмас, охиргиси ҳам.

Ўзинг бос зафарлар завқ берган онда,
Омад юз бургандага бошинг қилма ҳам.
Оддий бир йўлчисан катта карвонда,
Биринчи эмассан, охиргиси ҳам.

1996

* * *

Ёлғиз яшай олмас одамзод ҳеч вақт,
Туйгулар қалбига сиғмасдан тошар.
Танҳо қолганида хаёллар ҳамдард,
Ширин орзу билан, ўй билан яшар.

Ёлғиз яшай олмас одамзод ҳеч вақт,
Ёлғиз қайғурмайди, ёлғиз кулмайди.
Кўз ўымса, бир олам йўқолар бевақт,
Ҳатто ўлганда ҳам ёлғиз ўлмайди...

1980

* * *

«Самолёт қулапти фалончи жойда,
Унга урилганмиш бир қүш түсатдан».
Ажаб, қүш қайда-ю, самолёт қайда,
Наҳотки зўр чиқса патлар пўлатдан...

Замиnda ҳам учрар бундай муаммо:
Арзимас нуқсонлар ёнгар кишини.
Баъзан унугтамиз, сезмаймиз гоҳо
Кичик нарсаларнинг катта ишини.

1975

* * *

Муҳаббат буюк бир имтиҳон экан,
Ношуд талабадек ўча бор куйдим.
Азобида гоҳо қийналса-да жон,
Севмоқ, севилмоқнинг завқини туйдим.

Баҳор қуёшида ёнган лоладек
Қалбимдаги додлар пинҳондир фақат.
Англадимки, севмоқ баҳт эмас тугал,
Севилмоқлик экан асли саодат.

1994

* * *

Ҳали этмай аҳд ила паймон,
Лабим топмай ҳатто лабларинг.
Қовуштирди бизни ногаҳон
Одамларнинг миш-миш гаплари.

Ҳали қонмай ишқ майига, ё
Битилмасдан висол дафтари,
Сени мендан айлади жудо
Одамларнинг миш-миш гаплари.

1973

* * *

Гўзал бир оғушга ўхшайди дунё,
Бағридан узолмам асло ўзимни.
Камалак рангига йўғрилганми ё,
Гоҳо жилвалари олар кўзимни.

Гўзал бир оғушга ўхшайди дунё,
Гарчи мафтун этган кўпларни қадим,
Ҳар ким уни қайта каашф этар гўё,
Дунё сирга тўла, сеҳркор тилсим.

1974

* * *

Навқирон ёшда у, ҳар нега қодир.
Ишу ташвишлардан лек очсангиз гап
Беөзор жилмайиб, дер: «Шартми ҳозир,
Хали ёшмиз, ака, қолайлик ўйнаб».

Бир кун соchlарига қўнгандада қиров,
Енгил ҳаёт қаддин букса қарилик,
Дейди гап очсангиз ишлардан бирров:
«Замон ёшларники, бизлар қарилик».

1971

* * *

Наҳот сен нуқсондан холи фаришта,
Покиза нурлардан яралган бир зот?
Қанчалар маъно бор ўтли қарашда,
Гўёки ўзингсан асли камолот.

Англадим бу ҳолат сирин ногаҳон:
Буюк мусавиридир ахир муҳаббат.
Ҳусну малоҳатда танҳо бенуқсон
Тасвирингни чизмиш қалбимга агад.

1975

* * *

Ўз ажали билан ўлмайди шоир,
Аламлар, армонлар уни ўлдирап.
Дардлар томчи-томчи заҳардай охир
Унинг паймонасин бир кун тўлдирап.

Дунё ташвишлари тинчитмас уни,
Гоҳида йиглатиб, гоҳи кулдирап.
Барчасини ортда қолдирган куни
Ҳайҳот, фаровонлик, тўқлик ўлдирап.

1995

* * *

Дилбар, ишқ майидан сархушмиз бугун,
Иккимиз бир дунё коинот аро.
Лаблаэр садоқатдан шивирлар беүн,
Оlam баҳтимизга эрур маҳлиё.
Рост ахир, муҳаббат илоҳий ёлкин,
Оҳ, уни ўчирма, таратсин зиё.
Мангу қалбимизда ёнсин бетутуң,
“Севаман” деган сўз бўлсин бериё.

1981

* * *

Сен мени севардинг ўзгадан пинҳон,
Дардинг яшиардинг ўзингдан ҳатто.
Кўзларинг чўғидан сезардим, ишон,
Аммо ишқинг қалбга этолмадим жо.

Балки тунда ёстиқ ёшларингдан ҳўл,
Лабингни тишларсан менинг исмимда.
Кўз ёшларинг ҳаққи мени кечиргил,
Найлай юрак бўлса ўзга измида.

1968

* * *

Нурли нигоҳингга бўлганман асир...
Одам туйғуларга бош эгмай нетар?
Илҳақ кутар гоҳо ишқни бир умр,
Лекин билмас ҳаёт не тухфа этар.
Азал ёзмишида не борлиги сир,
Истаса бол тутар, гоҳ оғу тутар.
Шундай синовларда тоблагай тақдир,
Қисмат билан одам курашиб ўтар.

1986

* * *

Хотиротлар билан яшамоқ оғир,
Умид қўлларингдан тутмаса агар.
Маъюс ўйлар этар вужудинг асири,
Надомат зил юқдай бағрингни эзар.

Хотиротлар билан яшамоқ оғир,
Этмаса яна ишқ қалбни сарафроз.
Тийғулар тош қотиб, тўнади охир,
Навбаҳор гулларин енгандек аёз.

Хотиротлар билан яшамоқ оғир...

1976

* * *

Сен йўқсан, хонамда ёнмаган чироқ,
Уйга ҳам, қалбга ҳам зулмат ҳукмрон.
Исмингни шивирлар лабларим чанқоқ,
Тимсолинг ўнгимда бўлур намоён.

Сен йўқсан, хонамда ёнмаган чироқ,
Хоргин вужудимни эзгилар алам.
Сен йўқсан, шўх кулгу, шодлик ҳам йироқ,
Нурсиз кулба бўлиб туюлар олам.

Сен йўқсан
Хонамда ёнмагай чироқ...

1970

* * *

Дерлар: Прометей олиб тушган ўт
Заминга илк бора арши аълодан.
Кўксин чўқиганмиш нёча йил бургут,
Шундай жазо олган эмиш худодан.

Балки бу шоирнинг рамзий қисмати:
Унинг ҳам қалбида илоҳий олов.
Ёлқин улашади то бор қуввати,
Юрагин қилганча оташин ялов.

Армонлар бағрини тешар бургутдай,
Мисраларга томар силқиган қони.
Эл учун вужуди оғатларга шай,
Қоядан ҳам метин унинг имони.

1980

САБОТ

Борлиқни тандирдай қизиттганда ёз
Тезроқ қиши келсайди, дейсиз дамба-дам.
Қаҳратонда ногоҳ қисганда аёз
Лаънат ёғдирасиз,
Ёқмайди куз ҳам.
Наҳотки, шунчалар чидамсиз одам?

Дарду ташвишларнинг узилмас кети,
Чидайсиз, ёнгасиз,
Тиз чўкади ғам.
Сиздек синовларга дуч келса эди
Кулга айланарди ҳаттоки тош ҳам.
Саботда тенгсизсан, эй улуғ Одам!

1970

ТҮРТЛИКЛАР

Үзга таянчинг йўқ элингдан бўлак,
Мададкоринг йўқдир қўлингдан бўлак,
Дилингдан бошқа ҳеч саждагоҳинг йўқ,
Душманинг йўқ эрур тилингдан бўлак.

* * *

Саломга яраша алик дейдилар,
Бу қадим ҳикматда минг йиллик савдо.
Адолат тоғи бор қаршингда мудом,
Сўзингта боғлиқдир қайтар акс-садо.

* * *

Зулматга йўғрилган тун кундузни кўра олмас,
Гоҳо улугвор қуёш юлдузни кўра олмас,
Рақибларим кўп дея ғам чекмагил, азизим,
Ҳатто бир юзда туриб кўз кўзни кўра олмас.

* * *

Шу Заминда дўзах ҳам, жаннат деган макон ҳам,
Ҳамроҳ эрур ҳамиша куфр ила имон ҳам.
Гуноҳу савобларни самолардан қидирманг,
Одамзод вужудида яшар Раҳмон, Шайтон ҳам.

* * *

Вақт эмас, умр кечадир,
Ўтган кунинг энди кечадир.
Неки қилдинг Оллоҳга аён,
Билмам кечмас ёки кечадир.

* * *

Қадимий ҳикмат бу - “бири кам дунё”,
Энг баҳтили зотда ҳам бор бир муамма.
Миясиз касларга кўникдим, бироқ,
Қалби йўқ кимсадан асрагил, худо

* * *

Шоҳми ё гадосан, бечорадирсан,
Яратган қошида юз қорадирсан.
Бир қадам нарила пайт пойлар ажал,
Сен дунё гамида оворадирсан.

* * *

Заминда дарёдай оқар одамзод,
Кимлар ном қолдирап, кимлар эса дод.
Хукм чиқармоққа шошмагил, дўстим,
Кимлигингни айтар келгуси авлод.

* * *

Ойнага ўхшайди баъзи бир одам,
Ўзгалар нуқсонин кўрсатар ҳар дам.
Гарчи зоҳиран оқ, ботинан қора,
Ўзининг айбини кўрмас зарра ҳам.

* * *

Кўнгил ошёнига монанд ҳабиб қайдада?
Юрак дардини англовчи табиб қайдада?
Қадим карвонсаройда бир мусо фирмиз,
Киши сўргайму бизнингдек ғариб қайдада?

* * *

Турланади олам турфа хил,
Олам ичра одам турфа хил
Сокин ҳаёт орзуин қилма,
Шодлик кўпдир, гам ҳам турфа хил.

* * *

Туққанингга ёқмас, дерлар , гоҳо тўғри сўз,
Замин узра мисоллар ҳам эмас бунга оз:
Шум хабарчи ҳаккаю зоғ яшар омонда,
Курбон бўлар бедорликка чорлаган хўroz.

НЕКБИНЛИК

Бағрим лола дедим, гарчи қон топдим,
Фаним ерга урди, мен осмон топдим,
Ҳасад-ла ошимга оғу қүшдилар,
Ҳатто оғудан ҳам қут, дармон топдим.

ҚИТЪА

Кетар бўлсанг, изингда яшнаган боғу чаман қолсин.
Расо фарзанд, гўзал ишлар ила обод Ватан қолсин.
Ишинг, сўзинг мадад берсин 涅ча янги наслларга,
Агар тупроқда қолса, майлига жонсиз бадан қолсин.

ФАЗАЛЛАР

Кел эй, дилбар, рубоб келтир,
чалай ё синдирай чил-чил,
Наво бўлса, Навоийнинг навосидек
наво бўлсин...

* * *

Гаҳи шодлик, гаҳи қайғу,
Ажаб дунё экан дўстлар,
Бу бир бошда неча гавғо,
Неча савдо экан, дўстлар.

Пишарму қайнамай одам
Гаҳи турмуш қозонида,
Синовда ким музafferдир
Ўшал доно экан, дўстлар.

Ҳаёт устод бўлиб доим
Мени кўп имтиҳон этгай,
Унинг ҳар бир сабоғида
Неча маъни экан, дўстлар.

Дилимда қанча доф қолди,
Муҳаббат ташнасидурман,
Агарчи ишқ адо бўлмас
АЗИМ дарё экан, дўстлар.

Гаҳи оби ҳаёт истаб
Саробга дуч келиб қолдим,
Мен интилган зиёлар
Гоҳида рўё экан, дўстлар.

Сафарлар завқига ошиқ
Нече элларни кездим мән,
Ахир билдим, азиз юрт
Баридан ағло экан, дүстлар.

Ҳамиша күйлагай Носир
Диёру ёрнинг васфин,
Улар ишқи юракда
Доимо танҳо экан, дүстлар.

1993

* * *

Сенсиз мәнга роҳат йўқ,
бир лаҳза ҳаловат йўқ,
Кўз юмсан ўзинг пайдо,
уйқумда фароғат йўқ.

Ишқинг майида мастман,
сенга дилдан пайваствман,
Мисли офтобпарастман,
қаро тунга тоқат йўқ,

Ишқ шундайин бир кимё,
нодонни этар доно,
Багримда яшар дунё,
бундан ажиб ҳикмат йўқ.

Тириклик гавҳари у,
дунёнинг меҳвари у,
То бор экан бу туйгу,
тўфону ҳалокат йўқ.

Найлай, тоҳо одат шул:
мехру оқибат бир пул,
Вафосиз муҳаббат тул,
дўйстларда садоқат йўқ.

Теграмга назар солсам,
молу дунё танҳо гам,
Эрларда шижаат кам,
қизларда малоҳат йўқ.

Дилбарим, бўлгил омон,
бир гулдан яшинар бўстон,
Англадим, Носир, аён,
сенсиз баҳт-саодат йўқ.

1992

* * *

Дилбарим, сиз бирла ҳар он
 тотли бир даврон қадар,
 Ҳам азиздир мәнга ишқингиз
 танамда жон қадар.

Сиз томонга талпинурда
 шиддатим вулқонча бор,
 Дилдаги түгёнларим мавжи
 буюк уммон қадар.

Васлингиз орзуси доим
 мен билан ҳамхонадир,
 Гарчи мен ер узрадирман,
 Сиз баланд осмон қадар.

Эх, муҳаббат фасли бизга
 мангулик эҳсон эмас,
 Ёшлигу ҳусну тароват
 лаҳзалик меҳмон қадар.

Энг азиз нөъматни мәндан сўрсалар,
 дердим: у ишқ,
 Балки энг оғир жафо ҳам
 бўлмагай ҳижрон қадар.

Айрилиқ айёми битсін,
аzm этайлик бирға биз,
Гуллатайлик бу заминни
Равзаи ризвон қадар.

Хисларингни зар қилиб сочғил
суюклиңг пойига,
Чин муҳаббат ганжи, Носир,
хеч туганмас кон қадар.

1983

* * *

Кўнгил ёнмоқдадир бу дам оловли бир муҳаббатдан,
Унинг шавқи билан бегонаман ором, ҳаловатдан.

Неча тилларда ёд бўлган вафою ишқ достони,
Яна бир боб ўқирман кўҳнаю ўлмас ривоятдан.

Менга афзал эрур ишқ изтироби бирла ҳижрон ҳам,
Ёниш, туғёну ҳислардан йироқ турмушда роҳатдан.

Садафда дур қаби пинҳон эрур севгим, уни ёрим
Фироқ ўтида тоблар ҳам жило бергай садоқатдан.

Юрак ёнида асрарман ҳамиша ёр мактубинъ,
Тумор янглиғ мени асрар у доим хавфу оғатдан.

Висол орзусида кунлар ўтар, аммо ишонч ҳамроҳ,
Бўлак ошиққа йўлдош йўқ умиду сабру тоқатдан.

Бу дунёning қувончи, лаззати, завқи муҳаббатда,
Не баҳт, Носир, бўлибсан баҳраманд ушбу саодатдан.

1975

МУВАШШАХ

Муқаддассан менга жоним,
қошинг меҳроби қибламдур,
Узок қолсам висолингдан,
кўнгилда таҳ-батаҳ ғамдур.

Қарогинг ҳам юзингда мен
илоҳий шуълалар кўрдим,
Ахир Аждоди аъзам
ул малаксиймоли Одамдур.

Дилинг, қаддингга бермишдир
азал наққоши хўб зийнат,
Далолат бандадин бўлса,
сени севмак мусалламдур.

Агар кўксимда додлар мўл
рақиблар можаросидин,
Сенинг жонбахш сўзинг басдур,
у юз дардимга марҳамдур.

Синовлар, имтиҳонлар кўп,
умрда қаҳратонлар кўп,

Ажабким, севги фасли
навбаҳордек тез ўтар дамдур.

Назар қил, бу фалак ҳижрон селин
бошимда ёгдирди,
Изинг излаб тополмасман,
кўзим, киприкларим намдур.

Шароби ишқ билан Носир
унутмиш икки оламни,
Қувон, кўнгил, муҳаббат ҳам
сехрли ўзга оламдур.

1987

* * *

Дунс кезиб, теграмда турфа хил одам кўрдим,
Етти қават ер узра етти ранг олам кўрдим.

Нодонларнинг юзида бахту қувонч жилваси,
Оқилларнинг дилида гоҳо нихон гам кўрдим.

Англадим, нечун дерлар доим “бири кам дунё”,
Кисматидан шодумон комил зотни кам кўрдим.

Ёмонларнинг заҳридан озурдадир бу кўнглум,
Яхшиларнинг сўзида дардимга марҳам кўрдим.

Замонлар суронида, йўқ, ўлмаган муҳаббат,
Ошиқларнинг кўзида инжумонанд нам кўрдим.

Ярим аср йўл юриб, топган бойлигим дўстлар,
Ташвишу қувончимда барин жамулжам кўрдим.

Мехру садоқат билан куйлагайман элимни,
Носир, азиз бағрида иззату карам кўрдим.

1994

* * *

Бу ҳаёт дарёсида сузмоқни билган шон топар,
Шон нәдир, озурда жисмига у балки жон топар.

Бахту толе бу заминда йўқ экан деб чекма оҳ,
Бахт қушини заҳматидин толмаган инсон топар.

Юрту эл ишқида ёнган жонга ором қайдадир,
Мисли Қақнус ўт ичидаги ажиб даврон топар.

Бир сариқ пулдек эмас наздида Қорун ганжи ҳам,
Маърифатнинг чашмасидин ким туганмас кон топар.

Бос ғуруринг, кибр ила кўкларга парвоз айлама,
Ерга бош урган юракдан шубҳасиз осмон топар.

Насиро, беҳуда шуҳрат ортидан интилма кўп,
Яхши инсонлар ҳамиша эътиқод, имон топар.

1996

(Эркин Вөхидов газалига назира)

Ишларинг битмайди доим,
 ҳеч қачон битган эмас,
Кимса бу олам ишини
 ҳал қилиб кетган эмас.

Кумли соатдек умрнинг
 кунлари зеру забар,
Лаҳзалар Анқо қушидек,
 ҳеч киши тутган эмас.

Одамизод талпиниб чопгай
 умидлар ортидан,
У гўзал манзилга лекин
 то ҳануз етган эмас.

Шеърият аҳлида йўқдир
 дўсту душмандан тамаъ,
Яхшилик донини сочгай,
 мевасин кутган эмас.

Бу ҳаёт шатранжида бўл
майли фарзин ёки рух,
Лек Азал бирлан ўйинда
ҳеч киши ютган эмас.

Қисматимга минг шукурлар
айтаман, Носир, мудом,
Чунки бул даврон каби
дорул-омон ўтган эмас.

2002

* * *

Инжимагиң эй күнглим, қаҳратону қор ўтгай,
Қаҳратоннинг заҳридек санчилган озор ўтгай.

Ошуфтасан гулларга, баҳорларга муштоқсан,
Сезмассанки, тегрангдан иҷча ёз, баҳор ўтгай.

Иилларнинг шамолида учар умр япроги,
Болалик кўчалари хаёлдан такрор ўтгай.

Боқурман гоҳо маъюс хотирот дарчасидан,
Қачон дил муддаоси қамарсиймо ёр ўтгай.

Одам Атодин буён шундай бу чарх мароми:
Кимгадир сен интизор, кимдир сенга зор ўтгай.

Ҳайрон боқма дунёнинг гоҳи баланд пастига,
Бу талотўп оломон қайнагац бозор ўтгай.

Истиқлол шуъласидан жилоланар уфқлар,
Эртанинг орзусида Носир ҳам бедор ўтгай.

1995

* * *

Яна кўнглим аро тугён, келур ёдимга ёр исми,
Ҳаловат билмагай жоним, этур ҳажрида зор исми.

Унинг номи садоқат мулкидин келгувчи бир пайғом,
Гулистон айлагай саҳро каби қалбим баҳор исми.

Дегайман: ўзгалардан сир каби мангу тутай пинҳон,
Вале ҳар лаҳза ошкор бўлғуси беихтиёр исми.

Ажиб оҳанг каби такрор этишдан тинмагум асло,
Менга жон бергучи жоду, вале кимларга дор исми.

Хаёлидан ўлар бўлсам, ёзинг номини қабримга,
Бошим узра жаранглаб тургуси шому наҳор исми.

Муҳаббатдан қанот боғлаб кезар бўлсанг бу оламни,
Мадад бергай сенга, Носир, гўзал ёру диёр исми.

1978

* * *

Кўзларинг кўк юлдузидек бунчалар шаҳло дедим,
Мен унга мисли мунажжим ошиқу шайдо дедим.

Оҳ, бу юлдузларни ҳар дам кашф этурман қайтадан,
Ҳам дилимда шуъласидан минг қуёш пайдо дедим.

Рапик этиб киприкларинг юлдузни пинҳон айласа,
Зулмат ичра қолдиму васлингни бир рўё дедим.

Ҳалқа осмишсан қулогингга - ҳилолнинг сурати,
Чун самода ёнма-ёндур Ой билан Зуҳро дедим.

Ё бу ҳалқа ҳалқа эрмас, қулф эрурми, эй гўзал,
Нолай зоримга асло қилмадинг нарво дедим.

Сочларингнинг тўлқинида гарқ эттил майлига,
Гарчи бу уммон аро бор турфа хил гавғо дедим.

Найлайн, бошимда, Носир, икки дунё ташвиши,
Чун сенинг танҳо ўзингни ўзга бир дунё дедим.

1970

* * *

Бу мактубимни қалбим қони-ла ёздим сенга, дилбар,
Тумордек кўксинга таққил, балолардан дилинг асрар.

Ажабланма унинг бадхатлигидин, найлай, оҳимга
Чидолмасдан қалам бош чайқару ҳам тўлғонур дафтар.

Ҳаёт тўлқинлари отмиш мени бегона қирғоққа,
На бор бунда бирор ҳамдам, на бир йўл кўрсатар раҳбар.

Қолиб танҳо, сени ўйлаб, кулиб гоҳ, гоҳи йиғларман,
Нетай, ҳижрон азоби айламиш беихтиёр, бесар.

Умидим осмонида кўзинг баҳт юлдузи эрди,
Булутлар остида қолмиш бугун ул пурзиё ахтар.

Мунаввар эт қоронғу кунларимни хат ёзиб, жоним,
Халос бўлсин аламлар домидин қалб - эркесвар каптар.

1969

* * *

Ҳамиша сақлагил аксимни, жоним, кўз қарогида,
Қайиқдай сайр этай уммон кўзинг мавжи қучогида.

Ғазаб-ла боқмаким, тўфон бўлур ул ўтли уммонда,
Мисоли қумда ботган кемадек қолмай қирогида.

Нечун тундек қародир кўзларинг деб сўрдинг, эй жоно,
Қораймиш кўзларим оташ нигоҳинг иштиёқида.

Кўнгил мулкин, ҳаётим йўлини ҳам айлагил равшан,
Не тонг, бахтимни топсам мен бу кўзларнинг маёғида.

Хато қилдим, ахир ошиққа бундан ўзга бахт борму-
Меҳр бирлан тикилса ёр кўзига васл чогида.

Неча ўргулсам арзир кўзу қошингдин, сабаб шулким,
Аён бўлгай кишининг сийрати қошу қабогида.

Агар Носир сенинг мадҳингни юзлаб достон этса,
Кўзинг васфи бўлур шаксиз унинг аввал-адогида.

1974

* * *

Кел эй, токай фирокингдан туну кун изтироб айлай,
Күшдек тийра тунни қув, ки мен ҳам тарки хоб айлай.

Агар ногоҳ гам тоғи йўлингга хавф солар бўлса,
Ани охим кучи бирлан ииқай, зумда хароб айлай.

Қошинг меҳробига ёққил ики кўзинг чирогини,
Бу меҳробга қўйиб бошимни севгимдан жавоб айлай.

Мени оташпараст деб қувмасинлар сени ёнингдан,
Бу оташдан дилим дардига дармон интихоб айлай.

Ҳамиша фикру ёдимда сенинг номинг, уни тинмай
Дуо янглиғ пичирлаб, ўзгалардин бир ниқоб айлай.

Келиб дилбар ҳузуримга, бир оғиз сўз десанг басдур,
Шу бир сўз мазмуниң, Носир, умр бўйи китоб айлай.

1970

* * *

Юртни ободу фаровон, элни шод этсин баҳор,
Севгида ёнган юракка ғамни ёт этсин баҳор.

Лолага қоплансын ўлкам, майса ёзсин кўк гилам,
Лол бўлиб, шу ерда қолсам деб мурод этсин баҳор.

Ёмгири ўчмас сиёҳу нур қўли-ла дашт аро
«Гул» деган сарлавҳа бирлан шеър ижод этсин баҳор.

Фунчадек лаб очсину ишқ, барг чиқарсан чин вафо,
Асрасин бевақт совуқдин, бир најот этсин баҳор.

Шеърдин ҳайкал қўйингиз навбаҳорга аҳли назм,
Унда кўргач ўз рақибин мангут ёд этсин баҳор.

Хоналарни тарқ этиб, сайдар айлангиз қир бағрида,
Ҳисларингиз мавжи, тафтин барҳаёт этсин баҳор.

Носиро ишқу саодат, навқиронлик фасли бу,
Кўзда нуру қалбда илҳомни зиёд этсин баҳор.

1968

* * *

Зарра ором бермагай инсонга гурбат уйқуси,
Еки ёр ҳажрида ёнған дилга фурқат уйқуси.

Үз злингу үз ерингда ёри ҳамроҳ бор эса,
Бўлмасин орзу сенга ҳеч боги жаннат уйқуси.

Шод даврон сур Ватанда, ном қозонгил эл ард
Парда бирлан ёпмасин лек кўзни шуҳрат уйқуси.

Бу чигал олам асири бўлма, балки шоҳи бўйд
Не замонлар этди мажруҳ бизни бидъат уйқуси.

Ақлу қалбинг қуввати-ла қув замин зулматларин,
Токи олмай оғушига мангутурбат уйқуси.

Носироқ кўз юмма дунё ташвишидин ҳеч маҳал
Англагил одам учун энг хавфли ғафлат уйқуси.

1971

* * *

Бу жаҳонда, дўстларим, минг битта орзу истадим,
Гоҳида илму китобот, гоҳи гулрӯй истадим.

Маъни дуррин тергали чўмдим ҳаёт уммонига,
Сезмадимки, ул билан ҳамроҳ қайғу истадим.

Узни кўрсам дер эдим мен ёр кўзин кўзгусида,
Энди билсан, уйқу ичра тунда кўзгу истадим.

Гоҳи этса пора-пора бағрими ағёрлар,
Эзгу тушлар кўргали мен кўзга уйқу истадим.

Тушда ҳам гар ўт сочар бўлса аламлар аждари,
Орзуимни қалқон этдим, тонгги ёғду истадим.

Чарх урар давру замон түгёнлари кўнглим аро,
Шеър ёзиб билдимки, Носир, жонга оғу истадим.

1971

* * *

Кўзларим бир олам эрса, қораю оқи ҳаёт,
Бодаи қон бирла жон бахш этгучи соқий ҳаёт.

Ибтидою интиҳоси қайдадир, англомадим,
Коинотнинг жовидона эски жумбоги ҳаёт.

Оlam узра не замонлар ўтди елдек бекарор,
Унга мазмун берди пайдо бўлгани чоги ҳаёт.

Бу Замин завқу суури йўқ эрур жаннатда ҳам,
Одамизот гар дарахтдур, яшнаган боғи ҳаёт.

Мангаликнинг мевасидин тотмоқ истар ҳар кўнгил,
Яхши из қолдирки, номинг асралай токи ҳаёт.

Носиро, сен элга манзур куйласанг, шул бас эрур,
Айлатай ашъоринг умрин ўзилик боқий ҳаёт.

1970

* * *

Ловуллар қалбда ишқ ёққан олов, найлай,
кетиб бўлмас,
Ёнар тобора равшанроқ, уни ҳеч маҳв этиб бўлмас.

Ахир ишқ ўтли бир денгиз, самодек сирлию чексиз,
Вужудингга тулашмай ўт бу денгиздан ўтиб бўлмас.

Менинг кўнглимга ҳам тушмиш шу оташдан
кичик учқун,
Кеча-кундуз ёқар жоним, уни пинхон тутиб бўлмас.

Унинг тафтида ҳислар қалбда уммондек ураг тўлқин,
Қалам сархуш, тилим лолу қувончимни битиб бўлмас.

Гаҳи ҳижронда ёшим кипригимда томчи маржондур,
Бу маржон ўй, бу маржон дард, бу маржонни
ситиб бўлмас.

Фироқ тоғи тўсибдур, ёр эшиитмас созу овозим,
Учарга не канотим бор, висолига этиб бўлмас.

Агар шеърингки, Носир, элни кўксига садо топса,
Қувонгил, бу садони тоғ билан ҳам беркитиб бўлмас.

1968

* * *

Мен дедим дилбарга: айт, не ҳол муҳаббат бошидур?
Ул деди: кўзларда ёнган учқун ишқнинг фошидур.

Мен дедим: не хислат афзал аввало ишқ аҳлига?
Ул деди: ҳижронда ошиқнинг вафо бардошидур.

Мен дедим: кўнгул чиройи ишқ-ла ортар не учун?
Ул деди: чунки муҳаббат дил уйин наққошидур.

Мен дедим: ошиққа қай вақт завқ берур кўзларда ёш?
Ул деди: васл онида келгучи шодлик ёшидур.

Мен дедим: у не фазилат, ортса бўлгуси зарап?
Ул деди: ҳаддин зиёд рашк - огули баҳт ошидур.

Мен дедим: қандай жафо чил-чил этар дил кўзгусин?
Ул деди: бу бевафоликнинг аёвсиз тошидур.

Мен дедим: Носир муҳаббат домида гирён эрур,
Ул деди: ошиқнинг ағфон доимо йўлдошидур.

1968

* * *

Бу ёзган шеърларим ошиқ күнгүлларга даво бўлсин,
Ва лекин ғофилу дардсизга доим нораво бўлсин.

Агар ким баҳра олмас бўлса шеъримдан, у ҳам аввал
Менингдек қора соchlар занжирига мубтало бўлсин.

Темирдин бўлса ҳам титратсину тортсин юракларни,
Бу йўлда байту ҳар сатрим мисол оҳанрабо бўлсин.

Хаёлим, ўйларим чақмоқ каби учсин йироқларга,
Туганмасликда илҳом сирли ҳам чексиз фазо бўлсин.

Кел эй, дилбар, рубоб келтир, чалай ё синдирай чил-чил,
Наво бўлса, Навоийнинг навосидек наво бўлсин.

Тилингда ҳар нафас, Носир, диёру ёр васфидир,
Агар қайта ҳаёт топсанг яна шул муддао бўлсин.

1969

ИНСОН (Қасида)

На бахтким, мәң башар фарзандиу сохиби давронман,
Бу күұна коинотни лолу ҳайрон этган инсонман.

Қанотсиз айладим парвоз, фалак пойимга тиэ чүкди,
Шу инсонлик ғуури бирла доим күкси осмонман.

Нече минг йил йўлимга зору муштоқ бокди ер яккаш,
Замин тан бўлса, мәң жисмида жавлон айлаган жонман.

Унинг ҳасратлариң, дөғин аритмоқ мангу аҳдимdir,
Демасман бу Заминга икки кунлик эрка меҳмонман.

Ақл бирла нече минг мўъжизотлар тилсимин очдим,
Курашлар, интилиш, излаш билан умри чарогонман.

Бинокорман, шифокорман, муаллим ҳам мухандис мәң,
Тақир тош узра гул бунёд этувчи уста дәхқонман.

Гаҳи тор хоналар кенгдир, гаҳи чексиз жаҳон ҳам тор,
Гаҳи тан қасрига ҳоким, гаҳи оламга ҳоқонман.

Агар дунё садафдир, марварид шаксиз мәнинг ишқим,
Унинг васфига камдир гарчи битсам мингта достон ман.

Асрлар оҳ чекиб, озод замонни айладим орзу,
Тўкилган ёшларим йигсам, этардим нечча уммон ман.

Аламли дамларимда баҳш этар қалбимга таскин деб
Ўқирман Инжилу Таврот билан Зобуру Куръон ман.

На қирғинлар, на тўфонлар тўсолди шиддатим бир дам,
Ўлимлардан омон ўтган метиндек собит имонман.

Вале бордир ҳали ер узра ҳақсизлик, алам, кулфат,
Бўлолмам лаҳза бепарво ва ё роҳатда бир он ман.

Ясар кимдир бугун ҳам қасд этиб нон ўрнига оғу,
Тўкилгай то ҳануз қонлар, разолат ичра нолонман.

Не тонг, суратда одам, сийрати ваҳшийсифат ҳам кўп,
Халос этгай эдим ерни улардан топсам имкон ман.

Нетайки, хом сут эмган бандаман, ҳар дам эмас ҳушёр,
Гаҳи турмуш аталган мавж аро мангуга пинҳонман.

Қачон ёлғиз эсам ожизману қисматта бир қулман,
Бириксам қудратимдан тоғу тош титровчи вулқонман.

Қиёфам, рангу рўйим майли бўлсин турфа хил доим,
Буюк бурчим эрур танҳо - Замин баҳтига посбонман.

Шарафдир, Насиро инсон бўлмоқлик бу оламда,
На баҳтким, мен башар фарзандию соҳиби давронман.

1974

Кимки бұлмииш ҳамзабонидин жудо,
Бенаводир, гарчи топсин юз наво.

Жалолиддин Румий

ЙИЛЛАР ВА ЙҮЛЛАР

(Сафарлар дафтаридан)

ВАТАН ЁДИ

Қүёш чиқар,
Шуълаларда чўмилар само,
Оқ дасторли Дамовандда ўзгача виқор.
Ўша чўққи ортидадир толёга ошио,
Кўйлаш бахтин берган элу мен севган диёр.

О, нақадар дийдорига ташнаман бу дам,
Унинг ширин хаёлидан дил эрур сармаст.
Бутун олам бойликлари жамланганда ҳам
«Ватан» сўзин қаршисида бекиймат ва паст.

Кўкда қушлар парвозига боқаман мушток,
Қанотида келтиргандай юрт паёмини.
Гоҳо еллар шивирида тинглайман чанқоқ
Шан ўлканинг куйларини ҳам каломини.

Фақат мәими хаёлига топинган ёлғиз,
Софинг билан йўғрилган-ку, эҳ, неча аср.
Буюк шоир Ҳиротидан юрганда олис,
Балки шундай туйғуларга бўлгандир асир.

Жалолиддин узоқларда аямасдан жон,
От сургандан, қиличидан ёвлар заволи.

Найза бўлиб санчилганда кўксига армон,
Мадад бўлган унга танҳо юртин хаёли.

Қулогимга чалинади Бобур нидоси,
Шоир қалби айрилиқда қололгайми тинч?!
Унинг мунгли газаллари ҳижрон навоси,
Дил қони-ла мисраларга қуйилган соғинч.

Ўлкалардан ўлкаларга ўтаркан Фурқат,
Сафарларнинг ситамига берса-да бардош,
Юртда қолган дўстларига ёзар экан хат,
Байтларини бўяр ногоҳ томчилаган ёш.

Киндик қони томган ернинг ҳикмати буюк,
Нурафшондир меҳри билан инсон ҳаёти.
Элдан айру тушганларнинг кўксисида зўр юқ,
Тошдай босиб турган ахир шу - Ватан ёди.

Юртим, сени узоқлардан изламайман, йўқ,
Гарчи йироқ ўлкаларнинг йўлин тутурман.
Хазинадай қалбга жойлаб ишқингни тўлик,
Қитъалардан қитъаларга олиб ўтурман.

Текрон, 1977

БУВИМГА МАКТУБ

Салом, буви,
Дилкаш, меҳрибон,
Оиласиз пиру сарвари.
Сиз эдингиз эртакларга кон,
Ёдимдадир уларнинг бари.

Узун тунлар тинглардим бедор,
Ривоятлар айларди мафтун.
Дунё эди хаёлимга тор,
Туйғуларим мисоли Жайхун.

Учар эдим орзу-ла ҳамроҳ,
Афсонавий ўлқалар сари.
Үйлар эдим: қайдайкин Ҳумо,
Не бор экан уфқдан нари?

Балки унда тилсимли олам,
Рўё янглиғ гўзал бир хилқат.
Қисматидан шодумон одам,
Муҳайёдир ҳар нозу нєъмат...

Йиллар кечди.
Мургак тасавнур
Биллур каби ногахон синди.
Эртаклардан топмасман суур,
Хақиқатлар имлагай эиди.

Күп юртларни кездим сарбасар,
Эллар күрдим афсона монанд.
Аммо қайтдим чанқоқ ҳар сафар,
Этолмадим мсхримни пайванд.

Аён бўлди ёлғиз шу ҳикмат:
Бахт яралур тўкилганда тер.
Оlamда йўқ биздаги юъюмат,
Улкамиздай жанинатмакон ер.

Шу ердадир ризқу рўзимиз,
Шодлигимиз, қайғумиз ҳам шу.
У гулласа ойдин юзимиз,
Қисматимиз бир эзур мангур...

Эх, бувижон, чекдингиз малод,
Фарзандларнинг камолин кутиб.
Қоматингиз бўлмиш энди дол,
Тўқсон йилнинг юкини тутиб.

Бахтиёрсиз ахир сиз бугун,
Тегрангизда ќеваралар шод.
Айлагайсиз гоҳида беун
Оғир кечган болаликни ёд.

Тонг чогида қилиб ибодат,
Хаққимга ҳам этурсиз дуо
Истагайсиз мәнга саодат,
Хәётимга тилайсиз бако.

Күз ўнгимда: хайрлашар дам
Бўлсин дея сенга омад ёр,
Асрасин деб ногоҳ балодан,
Кўлларимга тутдингиз тумор.

О, туморга йўқ эътиқодим,
Улғайтирди даҳрий бир замон.
Юртга меҳрим эрур қанотим,
Фақат ишққа келтургим имон.

Маъзур тутинг куфру гуноҳим,
Шоир халқи шаккокдир азал.
Она юртнинг бир қисим хоки
Менинг учун тумордан афзал.

Бир куч бордир,
Мўъжизасимон
Қайга борсам айлагай таъқиб.
Гўё қалбдан Ватанга томон
Тортилгандай кўринмас бир ип.

Тортиш кучин енгиб бу асно
Кемалар-ку юрибди учиб.
Вале енгиб бўлмагай асло
Қадрдон юрт жозиба кучин.

Бу тәнги йүқ, буюк мұхаббат
Конға сингган болалик чогим.
Синовларда бергай у қувват,
Офатларда зур паноҳим.

Вахимага берманг асло таң,
Бағрингизга қайтгум, бувижон.
Салом билаң,
Сизни соғинган
Неварангиз Насриддин.
Теҳрон.

1978

ИККИ ДАҲО

Кўзларимдан ўчди уйқум ногаҳон саҳар,
Билмам нёдир ўғирлаган ҳаловатимни.
Балки еллар келтиридилар менга хушхабар -
Олис Шероз боғларининг тароватини.

Унда баҳор дарахтларни безатар бу дам,
Ёмгир ювар минорлардан асрлар гардин.
Гўё Саъдий кўз ёшидир гулларда шабнам,
Булбулларнинг ноласида Ҳофизнинг дарди.

Қадим диёр узра яна янграгай ғазал,
Жонланади икки даҳо безавол руҳи.
Тиз чўқади қаршисида қисмату азал,
Мангу эрур шеъриятнинг сўлмас шукухи.

Гарчи вафо айламади зулмат замони,
Эзгуликка келтиридилар ҳамиша имон.
Ошиқларнинг қомусидир улар девони,
Ишқ дарсини ўқир ундан авлодлар ҳамон.

Айланишдан тин олмагай Замин бир нафас,
Олти юз йил кечмиш гўё лаҳзалик чақин.

Гарчи бутун ўзгачадир ташвиш, ўй-ҳавас,
Қисматимиз турличау дардимиз якин.

Ҳақсизликни күрсак ёниб кетамиз биз ҳам,
Гўзалликнинг қаршисида таъзим этурмиз.
Эрк топталган жойда бизни босар чексиз ғам,
Зулмат билан жанг килмоққа жазм этурмиз.

Лекин вужуд роҳат истаб, баъзан бепарво
Бир бурчакка етаклайди, қолурмиз ожиз.
Иссиқ тўшак туюлади хаёлий маъво,
Экранлардан оқиб кирап олам ҳам ёлғиз.

Шеъриятдан завқланишга гоҳ топмаймиз вакт,
Молу дунё ҳасратида келмас уйқумиз.
Гоҳ ўткинчи ҳиссиётни англағаймиз баҳт,
Шууримиз парвоз қилур, аммо туйғумиз...

Йўқ, гўзаллик мавжуд экац, ўлмас шеърият,
Икки даҳо бу ҳисматнинг эрур гувоҳи.
Омон бўлсин асрлардан ўтган муҳаббат,
Танҳо удир туйғуларнинг пушти паноҳи.

Кўзларимдан ўчди уйқум ногаҳон саҳар,
Шеър ишқидир ўғирлаган ҳаловатимни.
Ахир еллар келтирдилар менга хушхабар -
Олис Шероз боғларининг тароватини.

Техрон, 1978

МУҲАББАТ МУХРИ

Дилбар, тингляяпман ҳижрон сасини,
Ахир вақт қошида ожизмиз, ожиз.
Бу шириң лаҳзалар хотирасини
Кунлар қалбимиздан юлқир аёвсиз.

Ўзга йўллар кутар бизни бу аснқ
Ўзга ташвишларга бўлурмиз асир.
Билмасмиз қай томон айланур дунё,
Яна ё синовлар ҳозирлар тақдир.

Балки насиб этиб осойиш ҳаёт,
Бахтли оиласда яшарсан хуррам.
Аммо хаёллардан топмассан нажот,
Кечмиш ёди бўлур ҳамиша ҳамдам.

Мани эса чорлар янги сафарлар,
Дайди бу рухимга топилмас таскин.
Гўё олдиндадир оппоқ саҳарлар,
Саодат ортидан елурман бетин.

Оташ нигоҳингу соchlаринг атрин
Ёдимдан ўчирап йиллар, эҳтимол.

Йўқоттач билинар гоҳо зар қадри,
Балки ўзинг эдинг мен кутган иқбол.

Вақт ўтар.
Ногаҳон учрагай хатинг,
Сўнган туйғуларда қўзғолар тугён.
Шунда хира тортган муnis суратинг
Яна кўз ўнгимда бўлур намоён.

Бари унутилар.
Ва лекин танҳо
Қолур юракларда нурафшон бир из.
Муҳаббат мухри бу,
Ўчмагай аслоq,
Унинг қаршисида вақт эрур ожиз.

Техрон, 1978

* * *

Баҳор.

Ёмгир ёғар тонгдан то оқшом,
Ивиб тушай дейди ҳаттоки само.
Табиат завқ билан чалар бу айём
Ёмгир торларида ажиб бир наво.

Нам тортган ҳаводан ҳаприқар кўксим,
Қалбимда турфа хил туйғулар кезар.
Қорамтири уфқа тикиламан жим,
Пойимда чайқалиб ётибди Хазар¹

Хаёлимда яна жонландинг, Ватаң,
Кўнглим орзиқтириди соғинч деган ҳис.
Учрашувга келган ошиқдай шодман,
Гарчи ўртамиизда буюк бир дәнгиз.

Бунда бари сендан ҳикоя қилур,
Еллар шивирида тинглайман номинг.
Мовий көнгликларда кезгувчи мағрур
Чагалайлар балки йўллар саломинг.

¹ Хазар - Каспий денизи

Яқинсан, құл чүзсам ҳатто етгудай,
Вужудим тафтингни сезмоқда аниқ. Не
бор талпинищдан мени тутгудай,
Масофаю йиллар бўлолмас тўсиқ.

Сен билан ҳар қайда бўлгум ҳамқадам,
Қувонч, ташвишингта шерикман ҳар он.
Таҳдид эта олмас на оғат, на ғам
Ҳамиша мән билан турсанг ёнма-ён.

Денгизни бетиним қамчилар ёғин,
Асов тўлқинларни этмоқчидай ром.
Балиқчилар овдан қайтишар ҳоргин,
Чагалайлар базми топмоқда ором...

Энзели порти (Эрон)
1979 йил, март

ТЕХРОН БОЗОРИ¹

Үзга бир оламсан этгувчи ҳайрон,
Турфа мўъжизаю дардлар диёри.
Бойлигу фақирлик сенда ёнма-ён
Эй, Техрон бозори, Техрон бозори.

Дол каби букчайиб юк ташир ҳаммол,
Юзидан тер қуяр, қурир мадори.
Қирқ ёшида худди етмиш яшар чол,
Эй, Техрон бозори, Техрон бозори.

Миттигина бола сотар сигарет,
Ҳорғин нигоҳида шўхлик хумори:
-Кеп қолинг, “Винстон”, “Марлboro”, “Кент”!
Эй, Техрон бозори, Техрон бозори.

Жоду кўзлар боқар чодирдан ниҳон,
Наҳот зулмат ичра ўтар баҳори?
Гўзалликни этиб бўлурми пинҳон?
Эй, Техрон бозори, Техрон бозори.

Бир ёнда кўз олар тиллою олмос,
Бир ёнда уюлган газмол девори.

¹ Техронлаги «Бозори бўлург» Шарқдаги энг йирик бозорлардан бири бўлиб, ундан йўлакларнинг узумий узунилиги 10 километрга якин.

Минг турли қиёфа, минг турли овоз,
Эй, Төхрон бозори, Төхрон бозори.

Пулдорга жанинатсаң, ҳар нә мұхайё,
Пулсизга беҳуда күнгил озори.
Куриган чүнтакка бариси рүё,
Эй, Төхрон бозори, Төхрон бозори.

Хаётда ҳам гоҳо бозорий талаб:
Кимда даллол бўлса, бор харидори.
Ўтмас матолар ҳам пулланар, ажаб,
Эй, Төхрон бозори, Төхрон бозори.

Ястаниб ётибсан илондай карахт,
Не-нә умрларнинг бўлиб мозори.
Кимга ранж берурсан, кимга ганжу баҳт,
Эй, Төхрон бозори, Төхрон бозори.

Төхрон, 1978

ЕСЕНИННИ ИЗЛАБ...

Севиб қолдим мен Россияни,
Севганидай Шарқни Есенин.
Үрмөнзорлар лол этди мани,
Денгиз олди тамом эсимни.

Айни ёздир мәнинг ўлкамда,
Ғұзаларни тоблар саратон.
Шарқ қуёшин тутиб елкада,
Далаларда тер түкар деҳқон.

Бунда эса қулф урап күклам,
Бор сепини ёймиш табиат.
Шимол юрти нақадар күркам,
Шоирларга илхомбахш хилқат.

Кездим бунда ошуфта, мафтуң,
Юлдуз ёққан оқшом пайтлари.
Жарангларди хаёлда беүн
Есениннинг оташ байтлари.

Сўроқладим шоир дарагин,
Мовий кўздан ахтардим гоҳо

Кўзлар леди: “Боққач биз қиё,
Сен ҳам шоир бўлиб қолмагин”.

Денгиз эса кўпириб, тошиб,
Гўё дардин этарди баён:
“У менинг ҳам эди сирдошим,
Багримизда бир эди тугён”.

Шоир сирин сўрдим ўрмондан:
- Нега сози жарангли бунча?
У дер: “Ахир, бир кўрган одам,
Куйлаб ўтар бизни ўлгунча”.

Эҳ, кутардим шунда ҳар тонгни,
Бир қадам ҳам кетмасдим йироқ.
Севмасайдим Ўзбекистонни
Ҳар ўлкадан кўра кучлироқ.

Севиб қолдим Россияни ман,
Севганидай Шаркни Есенин.

Санкт-Петербург,
1967 йил

* * *

Г.П. га

Сочларинг қорадир, кўзинг ҳам кора,
Юртим қизларига ўхшайсан рости.
Муҳаббат дардига, айт, борми чора,
Айрилиқ зил юқдай бағримни босди.

Бахтли лаҳзаларга хасисдир дунё,
Учрашув ортида ҳижрон девори.
Ахир, ишқ дегани шундайин савдо,
Гоҳида қизимай тугар бозори.

Қисмат йўлларида учрашдик биз ҳам,
Бир оташ дилларни айлади масур.
Оғушига олди хаёлий олам,
Нигоҳларда ёнди илоҳий бир нур.

Сўнгра етиб келди ҳижрон фурсати,
Ахир, тўхтагайми учқур бу замон?
Ва лекин буюқдир севги қудрати,
Юрагимга солди ажиб ҳаяжон.

Ахир шоир учун бир сўз кифоя,
Чақноқ нигоҳдан у олам завқ туяр.

Қалби шиша мисол мүрт, беҳимоя,
Армонларин унга шеър қилиб қуяр.

Йўлларимиз наҳот бошқадир бугун,
Наҳот туйгуларга асирман ёлғиз?
Сўндими ногаҳон ялт этган учқун,
Ширин хотирами дилни ёқсан ҳис?..

Сочларинг қорадир, кўзинг ҳам қора,
Юртим қизларига ўхшайсан рости.
Муҳаббат дардига, айт, борми чора,
Айрилиқ зил юқдай бағримни босди.

Дилижон (Арманистон),
1984

АЖАРИСТОНЛИК ДҮСТИМНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Тарихимни сўрама, дўстим,
Юрагимни ўртагай армон.
Ахир, элим ќеча бор тўзди
То келгунча осойиш замон.

Қора дәңгиз кўз ёшларидир,
Балки шундан унинг суви шўр.
Кечмиш эса тоғ каби огир,
О, бўлурми қисмат шунча кўр?!

Қўрқинч тушдай замонлар ўтди,
Осон эмас сарҳадда турмоқ.
Гоҳо бири ёқадан тутди,
Гоҳ бошқаси кўтарди тўқмоқ.

Бир пайт аскар йўллаб қўшни шоҳ
Бергум деди зулмга барҳам.
Йўқ, тинмади яна дарду оҳ,
Азобимиз ҳеч бўлмади кам.

Яна кўплар ўтди сарҳаддан,
Инглиз ҳам ташлади лангар.

Яраланган охудай Ватан
Талпинарди ночор, бесамар.

Айланаркан бош узра шамшир,
Гоҳ масиҳий, муслим бўлдик гоҳ.
Буколмади бизни шум тақдир,
Орзуладан тополдик паноҳ.

Шеър яратдик, қўшиқ куйладик,
Тошлар аро кўтардик хирмон.
Лекин доим тонгни ўйладик,
Озодлик деб фидо этдик жон.

Тарихимни сўрама, дўстим,
Шу бунёдкор элим бор бўлсин.
Яратгандан ёлғиз ўтинчим:
Ёруғ кунлар барқарор бўлсин.

Батуми, 1984

КАХЕТИЯ

Гўзал Кахетия, мовийранг маскан,
Узумзор боғлару тоғлар диёри.
Оғушингни мангу ихтиёр этган
Табиатнинг сира сўлмас баҳори.

Ҳайқириб оқади тошқин Алазан,
Асрий бу заминга бахш этиб ҳаёт.
Декон тош устида яратар чаман,
Унга писанд эмас селу гирдибод.

Бу юрт тарихи ҳам еридек қадим,
Қалъаю эхромлар гувоҳдир бунга.
Ёвлар қаршисида букмаган қаддин,
Талпиниб яшаган у ёруғ кунга.

Бунда Руставели излари бордир,
Тарихдан элчидек турар Икалто¹
Достон бўлар эди мунгли ва оғир
Қабрдаги хочлар беролса садо

Энди боши узра парвона офтоб,
Гуржистоннинг гўзал гўшасидир у.

¹ Икалто - XII асрда академия ташкил этилган жой.

Күзаларда жўнап тиллоранг шароб,
Элининг кўксидаги дўстлик шан туйғу.

Узогу яқиндан кутаркан меҳмон
Кавказча лаъжада бошлар хуш калом.
Неъматлардан тўлар сахий дастурхон,
Ҳар ёки муқаддас кўтарилаш жом.

Қуй, дўстим Отари, қўлбола майдан,
Биродарлик учун ичмоқ айб эмас.
Омон бўлсин бизга баҳт берган Ватан,
Шу ажиб туйғудан майли бўлсак масти.

Кахетия, 1984

МУНДАРИЖА

Согинч	3
Амир темур хайкали пойида	5
Онам ҳузурида	6
Ҳут шамоллари	8
Сумалакдан тош топдим...	9
Севги!...	10
Севги бир маъводир...	12
Мұхаббат ...	14
Шундай бир тил билсам...	16
Қасам	18
Қайдасан, мұхаббат?	19
Гулсара	21
Хижрон қўшиғи	23
Яна баҳор...	25
Сенинг табассуминг	27
Баҳор таронаси	29
Куз хаёллари	31
Қор ёғар...	33
Она тупроқ	35
Орзу	36
Надомат	37
Жалолиддин юртига қайтди	38
Мерос	40
Туш	42

Салом, келажак!	44
Цейтнот	46
Ҳаёт ва орзу	47
Олам ва одам	49
Умрнинг бир куни	51
Меъмормиз...	53
Юлдузлар сўнмагай	55
Эзгулик	56
Насимийнинг дор остидаги сўзи	58
Бахлул девона ҳакида ривоят	60
Чумоли	62
Чагалай	64
Талабалик	66
Кумдаги қаср кўлкаси	68
Изҳор	70
Умр ҳакида ҳазин ўйлар	71
Набирамга	74
Девор соати кархисида	76
Бу кўхна дунёдир	77
Ёлғиз яшай олмас	77
«Самолёт қулапти...»	78
Мұхаббат	78
Ҳали этмай аҳд...	79
Гўзал бир оғушга...	79
Навқирон ёшда у...	80

Наҳот сен...	80
Үз ажали билан...	81
Дилбар, ишқ майидан...	81
Сен мәни севардинг...	82
Нурли нигоҳингга...	82
Хотиротлар билан яшамоқ...	83
Сен йўқсан...	83
Дерлар прометей...	84
Сабот	85
ТЎРТЛИКЛАР	86
 ҒАЗАЛЛАР	91
Гаҳи шодлик, гаҳи қайғу...	92
Сенсиз мәнга роҳат йўқ...	94
Дилбарим, сиз бирла ҳар он...	96
Кўнгил ёнмоқдадир бу дам...	98
Мувашшаҳ	99
Дунё кезиб, теграмда...	101
Бу ҳаёт дарёсида ...	102
Ишларинг битмайди доим...	103
Инжимагиң, эй кўнглим...	105
Яна кўнглим аро түғён...	106
Кўзларинг кўк юлдузидек...	107
Бу мактубимни...	108
Ҳамиша саклагил аксимни...	109

Кел эй, токай фироқингдан...	110
Юртни ободу фаровон...	111
Зарра ором бермагай...	112
Бу жаҳонда, дўстларим...	116
Кўзларим бир олам эрса...	114
Ловуллар қалбда ишқ ёққан олов...	115
Мен дедим дилбарга: айт...	116
Бу ёзган шеърларим...	117
Инсон	118
ЙИЛЛАР ВА ЙЎЛЛАР	121
Ватан ёди	122
Бувимга мактуб	124
Икки даҳо	128
Мухаббат муҳри	130
Баҳор...	132
Теҳрон бозори	134
Есенинни излаб...	136
Сочларинг қорадир, кўзинг ҳам қора...	138
Ажаристонлик дўстимнинг айтганлари ..	140
Кахетия	142

Адабий-бадиий нашр

Носир Мұҳаммад

СУМАЛАҚДАН ТОШ ТОПДИМ...
Шеърлар

Мұҳаррир С. Сирожиддинов
Мусаввир А. Бобров
Техник мұҳаррир Б. Рузиев
Компьютерда тайёрловчы А. Калафатова
Мусаххих Н. Мирзаева

Босишига 4.03.2004 да рухсат этилди. Бичими 70x90%.
Буюртма № 0027. Жами 2000 нусха.
Баҳоси шартнома асосида.

“Ижод дунёси” нашриёт уйи
Тошкент, 700129, Навоий кўчаси, 30-уй.

Оригинал-макет “REMAKSA MATBAACHILIK”
қўшма корхонаси томонидан тайёрланди ва чоп
этилди.
Тошкент, 700129, Навоий кў八大, 30-уй.